

N:o 4/-27.

Stora utskottets betänkande N:o 4/-27 med anledning av ej mindre Landskapsnämndens framställning till Ålands landsting om antagande av kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland än Lagutskottets betänkande N:o 15/-26 beträffande samma ärende.

Landstinget har av Stora utskottet infordrat detta utlåtande med anledning av såväl Landskapsnämndens framställning om antagande av kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland som Lagutskottets betänkande N:o 15/-26 vidkommande samma fråga.

Nogsamt inseende den utomordentligt stora betydelse den nu under beredning varande lagen har för landskapet, har Stora utskottet underkastat ärendet en långvarig samvotsgrann och ingående prövning vid inalles icke färre än nio (9) sammanträden.

Resultatet av utskottets arbete framgår av följande betänkande:

Beträffande § 1 ställde sig Stora utskottet utan meningsskiljaktighet på Lagutskottets ståndpunkt och godkände för sin del enhälligt den av Lagutskottet antagna formuleringen.

§ 2. Stora utskottet omfattade enhälligt Landskapsnämndens formulering av mom. 1.

Beträffande mom. 2 uttalades olika åsikter.

Ledamöterna Walter Sjöblom, Söderlund och Troberg rekommenderade Landskapsnämndens formulering av det föreliggande momentet, medan däremot ledamöterna Jonatan Sjöblom, Rosenblad och Johansson stödde Lagutskottets förslag.

Under diskussionen betonade ledamöten Walter Sjöblom det sakförhållande, att landshövdingens befattning med de kommunala angelägenheterna upphört och att särskilt den personliga beröringen med de kommunala myndigheterna, vilken tidigare varit för guvernör eller landshövding påbuden, överflyttats på Landskapsnämnden. Under sådana förhållanden föreligger intet vare sig praktiskt eller juridiskt skäl att betunga kommunalmyndigheterna med att som Lagutskottet i sitt förslag till mom. 2 vill hava det, påbjuda skriftlig anmälan även till landshövdingen. Om sådan anmälan göres hos landshövdingen, borde på samma grund en liknande avlåtas även till domhavanden och eventuellt till Åbo hovrätt och Högsta

lomstolen. Landshövdingens i landskapet Åland huvudsakliga uppgift är nu mera - utom hans representantskap för regeringen - förvaltningsdomstolen första instans.

Ledamoten Walter Sjöblom fann det för övrigt i högsta grad osympatiskt att Landstinget i det självstyrda Åland på detta sätt alldeles opåkallat och fullkomligt frivilligt beskar den självstyrelseprincip, som man dock hade hoppats, att främst landskapet skulle arbeta på att tvärtom ytterligare befästa.

Efter en ganska livlig diskussion, varvid särskilda ledamöter ingående motiverat sin ståndpunkt skreds till omröstning. Därvid avgåvos 7 röster för Lagutskottets förslag och 3 röster för Landskapsnämndens. Dock beslöt utskottet föreslå sådan ändring av ordställningen i momentet, att Landskapsnämnden omnämndes före landshövdingen.

Stora utskottets majoritet hade således beslutit att vidkommande moment 2 för Landstinget föreslå den formulering som Lagutskottet ville giva ifrågavarande moment, likväl med iakttagande av ovanberörda ändring i ordställningen.

Övriga moment i § 2 godkändes utan diskussion i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

§ 3. Utskottet omfattade Landskapsnämndens formulering av denna paragraf, detta dock under förutsättning, att i paragrafens andra mom. inflikas de även i republikens kommunallag förefintliga orden "eller bör hava".

Tillägget ansågs vara ett nödvändigt förtydligande.

§§ 4 och 5 godkändes oförändrade i överensstämmelse med Landskapsnämndens redigering.

§ 6 föranledde diskussion.

Ledamoten Strandfält ansåg att den ändring som Landskapsnämnden vidtagit beträffande den i republiken gällande kommunallagens bestämmelser, angående fullmäktiges antal, var onödigt, ja, att den för de splittrade och små skärgårdskommunernas vidkommande t.o.m. verkade menligt.

Ledamoten Strandfält påyrkade, att vad nu gällande lag bestämmer om antalet skulle vidblivas. En ändring i sådan riktning, som Landskapsnämnden föreslagit, skulle hava till följd, att det i de små skärgårdskommunerna skulle ställa sig ytterst svårt att få de skilda ögrupperna och de olika folkgrupperna effektivt representerade inom fullmäktige. Merkostnaderna, som, i händelse de nu gällande bestämmelserna även i den

- 3 -

nya lagen skulle bibehållas, bleve så obetydliga, att vid dem ej behövde fästas något som helst avseende.

Ledamoten Troberg framhöll, att hans erfarenhet gav vid handen, att det vore lyckligare för fullmäktige, om deras antal vore mindre. I de sammanhang erinrande om det gamla, goda ordspråket "ju flere kockar desto sämre soppa" föreslog ledamoten Troberg, att Stora utskottet skulle stöda Landskapsnämndens formulering.

Vartdera förslaget vann understöd.

Vid därefter verkställd omröstning beslöt utskottet med 6 röster mot 3 att omfatta Landskapsnämndens förslag till formulering av § 6.

§§ 7 och 8 godkändes i den formulering, som Landskapsnämnden föreslagit.

§ 9 moment 1 föranledde diskussion.

Ledamoten Walter Sjöblom förordade det av vicetalmannen Johannes Eriks son i Lagutskottet väckta förslaget, att i momentet skulle införas beteckningen "åländsk hembygdsrätt" och att momentets ordalydelse i övrigt skulle ändras på sätt, som av nyssnämnda betecknings införande nödvändiggjordes.

Ledamoten Walter Sjöblom fann Lagutskottets motivering för sitt underkännande av denna beteckning ohållbar. Lagutskottets majoritet förebar att innebörden av beteckningen "åländsk hembygdsrätt" icke är genom fundamentalstadgande fastställt och "att beteckningens införande här därför komme att sakna varje betydelse".

Att beteckningen icke kan återfinnas i republikens lagar syntes ledamoten W. Sjöblom naturligt redan på den grund att den åländska självstyrelsen är av så ungt datum att finländsk lagstiftning ännu knappast ens varit itillfälle att sysselsätta sig med frågan om införandet av uttrycket "åländsk hembygdsrätt" i sin officiella lagterminologi. Detta uttryck håller dock på att t.o.m. på officiellt håll i republiken bryta sig igenom och vinna erkännande. I broschyren "Den nya lagstiftningen angående självstyrelse för Åland jämte hithörande författningar", utgiven av medicinalrådet Artur Tollet och äldre ledamoten i Lagberedningen vicehäradshövdingen John Uggle, ingår ifrågasvarande beteckning på åtskilliga ställen: på sidorna 8, 12 (på två ställen) och 24.

Då både en av de av republikens regering utsedda delegaterna i Ålandsdelegationen, medicinalrådet Tollet, och den av samma regering tillkalla-

de sekreteraren för delegationen vicehäradshövding Uggle, vilken sistnämnda dessutom är äldre ledamot i Lagberedningen, våga sig på att använda den för vårt Lagutskotts jurister - märkvärdigt nog - så skrämmande beteckningen "åländsk hembygdsrätt", synes det, som om Stora utskotte utan farhågor kunde för sin del acceptera densamma. För övrigt ansåg ledamoten Walter Sjöblom det vara rent av en hederssak för Ålands folkrepresentation att i åländsk lag bereda rum för en egen åländsk och därtill god lagterm.

Vad det i Lagutskottets formulering ingående adjektivet "finsk" beträffar, fann ledamoten Walter Sjöblom det vara beklagligt, att försiktigheten eller rättare sagt undfallenheten för den finsk-nationalistiska opinionen i republiken på åländskt håll var så stor, att man ur åländsk lag till förmån för ordet "finsk" ville stryka det av Landskapsnämnden använda ordet "finländsk", som dock av alla svenskar i Finland anses vara det enda riktiga, då det gäller att täcka just det begrepp, som i momentet avses.

Ledamoten Walter Sjöblom föreslog, att momentet i § 1 skulle erhålla följande lydelse:

"Rätt att välja fullmäktige tillkommer, jämlikt i gällande lag uti sådant avseende stadgade grunder, envar medlem av landskommun, såväl man som kvinna, som äger åländsk hembygdsrätt och vilken före valet fyllt tjuguetå år samt vid senast förrättade mantalsskrivning upptagits i kommunens mantalslängd.

Finländsk medborgare, som under minst fem år i landskapet haft laga bo och hemvist, åtnjuter åländsk hembygdsrätt".

Ledamoten Strandfält förordade Landskapsnämndens formulering av § 1.

Ledamoten Söderlund understödde kategoriskt och varmt ledamoten Walter Sjöbloms förslag. Ansåg beteckningen "åländsk hembygdsrätt" vara icke blott synnerligen klar utan även den ur åländsk synpunkt principiellt riktigaste.

Ledamoten Rosenblad ställde sig på Lagutskottets ståndpunkt och rekommenderade dess stilisering av föreliggande moment.

Ledamöterna Troberg, Jonatan Sjöblom och Johansson understödde ledamoten Walter Sjöbloms förslag, medan ledamoten Manner godkände Landskapsnämndens.

Omröstning verkställdes i tvenne omgångar. Först omröstades mellan

- 5 -

Landskapsnämndens och Lagutskottets förslag. Det förra segrade med 7 röster mot 2.

I den andra och slutliga omröstningen, varvid Landskapsnämndens förslag ställdes mot ledamoten Walter Sjöbloms, erhöll det förra 4 och den senare 5 röster.

Stora utskottet hade därmed beslutit att för mom. 1 i § 9 hos Landstinget föreslå ledamoten Walter Sjöbloms nyss anförda stilisering.

Mot utskottets beslut reserverade sig ledamöterna Strandfält och Rosenblad.

Övriga moment i § 9 godkändes enligt Landskapsnämndens förslag.

§ 10 diskuterades.

Ledamoten Herman Mattsson ansåg, att Lagutskottets formulering av paragrafen var alltför vittsyftande. Enligt ledamoten Mattssons mening kunde en utlänning icke ifrågakomma som revisor eller revisorssuppleant.

Ledamoten Manner gav sitt förord åt Landskapsnämndens förslag.

Ledamöterna Rosenblad och Söderlund rekommenderade den ordalydelse, som Lagutskottet ville giva åt föreliggande paragraf.

Med 6 röster mot 3 beslöt Stora utskottet att hos Landstinget förordna Lagutskottets formulering.

§ 11 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

§ 12. Momenten 1 - 4 samt 7 - 8 godkändes i den ordalydelse, som Landskapsnämnden föreslagit.

Momentet 5 godkändes i huvudsak i överensstämmelse med Lagutskottets formulering. Dock beslöt utskottet (i överensstämmelse med sin ståndpunkt till moment 2 i § 2) att hos Landstinget föreslå, att ordföljden så tillvida skulle ändras att ordet "landshövdingen" skulle ersättas med ordet "landskapsnämnden" och ordet "landskapsnämnden" med ordet "landshövdingen".

Moment 6 diskuterades.

Ledamoten Bomanson godkände i princip de synpunkter, som Landskapsnämnden vid sin formulering av momentet anlagt, men ansåg dock att det föreslagna arvodet 5 mark i förhållande till nu gällande myntvärde är alltför litet.

Ledamoten Bomanson ville för sin del gå "en gyllene medelväg" mellan Landskapsnämndens och Lagutskottets förslag och förordade 10 mark.

Ledamoten Strandfält fann det av Lagutskottet föreslagna minimiarvudet 20 mark vara alltför högt uppskruvat. För Föglö kommun skulle, under för-

utsättning att arvodet fastsloges till 20 mark, detta innebära, att kommunens årsutgifter skulle ökas med c. 2000 mark, en för den lilla kommunen mycket betungande ökning av skattebördan. Ledamoten delade i alla ledamoten Bomansons uppfattning i denna fråga och understödde dennes förslag, att minimiarvodet skulle fixeras till 10 mark.

Ledamoten Rosenblad ansåg, att man i varje fall, således även i detta, bör följa med sin tid och även med utvecklingen. Bestämmelsen om 5 mark för sammanträde föreskriver sig från en tid - talaren nämnde i detta sammanhang 1917 - då arbetslönerna voro lika låga som före världskriget. Det var löjligt att i våra dagar i detta sammanhang tala om 5 eller 10 mark, då enligt nuvarande penningvärde 50 mark borde komma i fråga. Ledamoten Rosenblad höll bestämt på Lagutskottets förslag, "minst 20 mark".

Ledamoten Troberg fann det vara orätt att genom lagbestämning tvinga de små och fattiga kommunerna, som vilja vara hushållsaktiga, till utgifter, större än de mäkta med. Ledamoten Troberg understödde ledamoten Bomanson.

Ledamoten Söderlund intog samma ståndpunkt som ledamoten Rosenblad.

Ordföranden likställde diskussionen med en strid "om påvens skägg" och påpekade att Landskapsnämndens förslag gav fullmäktige full frihet vid arvodets bestämmande. Även ledamoten Manner understödde Landskapsnämndens förslag.

Tvenne omröstningar verkställdes. Först röstades mellan Lagutskottets och Landskapsnämndens förslag. Därvid erhöll det förra 3 röster, det senare 7. Sedan omröstades mellan Landskapsnämndens och ledamoten Bomansons förslag. För det förra voterade 2 ledamöter, medan 8 avgav sina röster för det senare.

Stora utskottet hade alltså omfattat ledamoten Bomansons förslag, varför utskottet beslöt att för Landstinget föreslå följande formulering av moment 6:

"Fullmäktige erhålla för sitt uppdrag ersättning enligt fullmäktiges prövning, likväl med minst 10 mark för sammanträde, och så att arvodet för alla fullmäktige utgår med lika stort belopp. Å fullmäktiges prövning ankommer ock, huruvida fullmäktige skall beviljas ersättning för resekostnader samt till huru stort belopp; dock må ej erläggas mer än enkel skjutslega fram och åter eller, där ångbåtslägenhet kan begagnas,

- 7 -

skäligen ersättning för dess anlåtande".

§ 13 diskuterades.

Moment 1 godkändes till och med punkt 20 oförändrat enligt Landskapsnämndens stilisering.

Beträffande punkt 21 påpekades, att den var ofullständig och föreslogs, att den skulle kompletteras med orden "vägnämnder", kommunala skogsnämnder, förmyndarnämnder, nämndemannakandidater och godemän vid lantmåteriförrättningar".

Utskottet beslöt enhälligt föreslå att dessa ord skulle inflikas på lämpligt ställe i punkt 1 samt godkände för sin del följande slutliga redigering av detta stycke:

21) "utseende av central- och valnämnder i kommunen, så ock taxerings- och prövningsnämnder, vägnämnder, kommunala skogsnämnder, förmyndarnämnder, nämndemannakandidater och godemän vid lantmåteriförrättningar samt alla övriga sådana nämnder, styrelser och personer, vilka kunna förutom kommunalnämnden erfordras för verkställighet och förvaltning;"

Punkt 22 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens och punkt 23 enligt Lagutskottets förslag.

Ytterligare beslöts att punkten 25, sådan Lagutskottet formulerat den, skulle ingå såsom punkt 24 i Stora utskottets redigering av paragrafen, medan punkt 24 i Lagutskottets formulering skulle i Stora utskottets bliva punkt 25.

Momenten 2 och 3 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formulering.

§ 14 godkändes av Stora utskottet i den formulering som Lagutskottet föreslagit.

§§ 15 och 16. Stora utskottet omfattade Landskapsnämndens formulering.

§ 17. Stora utskottet beslöt att föreslå, att den såväl av Landskapsnämnden som Lagutskottet föreslagna första meningen i paragrafen skulle, såsom Landskapsnämnden tänkt sig saken, utgöra ett moment för sig.

Beträffande fortsättningen av den av Lagutskottet föreslagna ordalydelsen för moment 1 - "Är medlem av fullmäktige genom laga förfall --" ansågo några av utskottets ledamöter, att densamma borde bortfalla, medan däremot ledamoten Rosenblad påpekade, att den skulle kvarstå.

Ledamoten Rosenblad, understödd av ledamöterna Troberg och Söderlund ansåg att, beträffande inkallande av suppleant, av praktiska skäl den

närmast boende suppleanten beroende av valresultatets sifferföljd, finge tillkallas, men motsades av andra ledamöter, vilka höllo före, att suppleanterna borde inkallas, i den ordning, de äro valda.

Omröstning verkställdes, varvid Stora utskottet med 6 röster mot 4 beslöt att godkänna den av Lagutskottet föreslagna formuleringen av momentet.

För moment 2 föreslår Stora utskottet alltså följande ordalydelse:

"Är medlem av fullmäktige genom laga förfall förhindrad att övervara utlyst sammanträde, anmäla därom till ordföranden, som, ifall fullmäktige annars bleve beslutföra, äger till sådant sammanträde inkalla suppleant".

Stora utskottet beslöt att godkänna den av Landskapsnämnden föreslagna formuleringen av de i Landskapsnämndens lagförslag i § 17 införda momenten 2 och 3. Dock önskade utskottet påpeka, att dessa moment, genom att det nyssanförda momentet i Lagutskottets lagförslag godtagits såsom n:o 2, i Stora utskottets lagförslag skulle inflyta i ordningsföljden 3 och 4.

Stora utskottet beslöt att för sin del omfatta det under sifferbeteckningen 4 i Lagutskottets förslag intagna momentet, som emellertid i Stora utskottets förslag till formulering av § 17 införas såsom det femte i ordningen.

Landskapsnämndens femte moment bläiv av Stora utskottet godkänt, men skulle i utskottets förslag till formulering av § 17 införas såsom moment 6.

§ 18. Stora utskottet beslöt utan omröstning att för sin del godkänna den ordalydelse, som Landskapsnämnden föreslagit.

§ 19. Landskapsnämndens förslag godkändes med en mindre ändring. Ledamoten Rosenblad föreslog nämligen, att ordet "besvär^{under}sanvisning" i slutet av den av Landskapsnämnden formulerade paragrafen skulle ersättas med ordet "besvär^{under}sanvisning". Stora utskottets majoritet stödde ledamoten Rosenblads mening, varför alltså det gjorda ändringsförslaget godtogs.

§§ 20, 21 och 22 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

§ 23. Med undantag av moment 4 godkändes paragrafen i den formulering som Landskapsnämnden föreslagit.

Moment 4 "Uteblir ordföranden, viceordföranden eller ledamot ---" för-

anledde diskussion.

Ledamoten Troberg och ordföranden Mattsson funno de i momentet föreslagna böterna för ledamöterna vara för höga.

Ledamoten Rosenblad föreslog, att bötesbeloppet för ordföranden skulle fastslås till 20 mark och för ledamot till 15 mark.

Ledamöterna Walter Sjöblom och Strandfält stödde Landskapsnämndens förslag.

Ledamoten Troberg föreslog, understödd av ledamoten Johansson och ordföranden Mattsson, att ordföranden och viceordföranden böta dubbelt så mycket som ledamot.

Omröstning verkställdes mellan ledamoten Trobergs och Landskapsnämndens förslag, varvid det förra med ordförandens utslagsgivande röst segrade med 5 mot 5, avgivna för Landskapsnämndens förslag.

Utskottet godkände följande av ledamoten Walter Sjöblom föreslagna stilisering för detta moment;

"Uteblir ordföranden, viceordföranden eller ledamot utan giltigt hinder från utsatt sammanträde eller avlägsnar sig utan sådant skäl från pågående sammanträde, erlägga till kommunens allmänna kassa i vite, ledamot ett lika stort belopp som hans arvode och ordförande och viceordförande ett dubbelt så stort belopp som ledamot. Bliver sammanträde till följd av de närvarandes fåtalighet inställt eller upplöst, vare vitet i för de frånvarande dubbelt".

§§ 24, 25 och 26 godkändes i enlighet med Landskapsnämndens förslag.

§ 27 diskuterades.

Vidkommande moment 1 ansåg ledamoten Johansson understödd av ledamoten Rosenblad Lagutskottets förslag till formulering av detta moment vara att föredraga framför Landskapsnämndens. Om Lagutskottets formulering godtoges bleve enligt ledamoten Johanssons mening förfaringssättet av delgivandet av fullmäktiges beslut i hög grad förenklat.

Ledamöterna Manner, Mattsson och Walter Sjöblom rekommenderade Landskapsnämndens förslag till formulering av moment 1.

Med 5 röster mot 4 beslöt utskottet att för sin del omfatta den av Landskapsnämnden föreslagna stiliseringen av ifrågavarande moment.

Moment 2 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

På förslag av ledamoten Troberg beslöt Stora utskottet utan meningskiljaktighet att såsom ett tredje moment i paragrafen tillägga det

tredje momentet i Lagutskottets förslag. Detta moment är sålydande;

"Därest fullmäktiges beslut rör annan kommun, skall utdrag ur protokollet tillställas fullmäktiges i denna kommun ordförande för att vid fullmäktiges nästinfallande sammanträde föredragas. Den dag, då beslut sålunda föredragits, anses det vara delgivet kommunen och dess medlemmar

§§ 28, 29, 30, 31 och 32. Stora utskottet godkände för sin del dessa paragrafer i överensstämmelse med Landskapsnämndens formulering.

§ 33 diskuterades.

Moment 1 framkallade livligt meningsutbyte.

Ledamoten Manner ansåg den av Landskapsnämnden föreslagna bestämmelsen, att fullmäktige bland kommunens valbara medlemmar till det gemensamma sammanträdet äga att utse ombud till sådant antal att detta, utgör sjätte delen av fullmäktiges antal vara i särskilda fall obilligt och orättvist. Ty enligt denna bestämmelse kan det inträffa, att de små kommunerna bliva lika starkt representerade som de stora. En kommun med 500 mantalsskrivna inbyggare kommer att utse lika många ombud som en med nära 2000.

Ledamoten Manner föreslog, att orden "sjätte delen" i Landskapsnämndens förslag skulle utbytas mot orden "femte delen" och att i konformitet därmed ordet "sex" i momentets sista mening skulle strykas och ersättas med ordet "fem".

Ledamoten Jonatan Sjöblom understödde ledamoten Manner.

Vid verkställd omröstning mellan Landskapsnämndens och ledamoten Manners förslag avgåvos 5 röster för det förra och 5 röster för det senare. Då ordföranden avgivit sin utslagsgivande röst till förmån för ledamoten Manners förslag, segrade alltså detta. Stora utskottet hade därmed beslutit att för moment 1 i 33 § föreslå följande formulering: "Å fullmäktige sammanträde som hålles minst 7 dagar före sammanträde av flere kommuners ombud, äga fullmäktige bland kommunens valbara medlemmar till det gemensamma sammanträdet utse ombud till sådant antal, att detta utgör femte delen av fullmäktiges antal. Där detta antal ej är delbart med fem, ökas antalet ombud med ett".

Moment 2 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

Stora utskottet beslöt att såsom moment 3 i sitt förslag införa moment 3 i Lagutskottets.

Slutligen enades Stora utskottet om att såsom det fjärde och sista

momentet i denna paragraf godtaga moment 3 i Landskapsnämndens förslag.

§§ 34 och 35 godkändes enligt Landskapsnämndens formulering.

§ 36. Beträffande denna paragraf beslöt Stora utskottet utan omröstning att för sin del godkänna momenten 1 - 3 i den formulering, som Landskapsnämnden för dessa moment föreslagit, medan vidkommande det fjärde momentet utskottet enades om att förorda Lagutskottets formulering av detta moment.

§ 37, 38 och 39 omfattades av Stora utskottet i överensstämmelse med Landskapsnämndens formulering.

§ 40. Stora utskottet beslöt att hos Landstinget förorda Lagutskottets formulering av denna paragraf, detta dock under förutsättning, att ordföljden i den första raden ändras, så att ordet "landskapsnämnden" nämnes före ordet "landshövdingen".

§ 41. Landskapsnämndens förslag till formulering av denna paragraf blev av Stora utskottet omfattat.

§§ 42 och 43. Stora utskottet godkände för sin del Landskapsnämndens formulering av dessa paragrafer.

§ 44. Diskussion försiggick med anledning av det första momentets avfattning.

Ledamoten Rosenblad sade sig, ehuru tillhörande Lagutskottet, ej igenkänna Lagutskottets formulering av mom. 1, men anmärkte förklaringsvis, att han icke varit närvarande vid det justeringssammanträde, då Lagutskottet synbarligen gav åt momentet ifråga den av detta utskott definitiva föreslagna avfattningen.

Ledamoten Rosenblad, som icke kunde godkänna denna, föreslog följande formulering för moment 1:

"Ordförande, viceordförande och ledamöter i kommunalnämnd väljas för tre år. Av nämndens ledamöter avgår årligen en tredjedel, de två första åren genom lottning och därefter i tur".

Ledamöterna Manner och Strandfält gävo företräde åt Lagutskottets förslag till formulering.

Ledamoten Strandfält ansåg dock, att Lagutskottets detaljerade stipulering saknade praktisk betydelse, då ju kommunalfullmäktige överallt på Åland fungerat i tre år, varför således avgången numera hos oss allestädes sker i tur.

Ledamoten Troberg understödde Landskapsnämndens förslag.

Omröstning verkställdes mellan Lagutskottets och ledamoten Rosenblad's förslag. Det senare segrade med 7 röster mot 3. Stora utskottet hade där med beslutit att för mom. 1 föreslå ledamoten Rosenblad's ovananförda stilisering.

Moment 2 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formulering.

§ 45. Landskapsnämndens förslag till formulering godkändes.

§ 46. Lagutskottets förslag till formulering godkändes detta likväl under förutsättning, att ordställningen såtillvida ändras, att orden "landshövdingen" och "landskapsnämnden", byta plats.

§§ 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 och 66.

Stora utskottet godkände för sin del, den formulering som Landskapsnämnden föreslagit för dessa paragrafer.

§ 67 gav anledning till diskussion.

Beträffande moment 1, som först behandlades, rekommenderade ledamoten Bomanson avgjort den av Landskapsnämnden föreslagna formuleringen, vilken han fann vara vida bättre och vida mer tillfredställande än den avfattning, som Lagutskottet önskade giva åt det föreliggande momentet.

Ledamoten Bomanson framhöll därjämte, att Landskapsnämndens formulering av § 67 icke gav presidenten tillfälle att vägra godkänna lagen, för vilket däremot Lagutskottets formulering lämnade vissa möjligheter öppna.

Ledamoten Troberg understödde i huvudsak Landskapsnämndens förslag, men ville dock gärna se, att ett tillägg anknöts, som gjorde det för kommunen möjligt att för ett par eller tre föregående års inkomster kräva en emigrant, som återvänt.

Ledamoten Rosenblad försvarade Lagutskottets formulering med att ur ifrågavarande utskotts betänkande uppläsa motsvarande klausul i motiveringen.

Ledamoten Rosenblad påpekade den stora orättvisa, som enligt hans avfattning låg däri, att en emigrant medan han vistades i det främmande landet, icke skattade något till sin hemkommun, vilken sistnämnda dock, om emigranten sjuk och utblottad återvände, måste vidkännas dryga kostnader för dennes vård och underhåll.

Ordföranden Mattsson samt ledamöterna Manner och Jonatan Sjöblom stödde Landskapsnämndens formulering. Omröstning verkställdes mellan Lagut-

skottets och Landskapsnämndens förslag till formulering av moment 1, varvid det förra erhöill 1 röst, det senare 9 röster.

Utskottet hade därmed godkänt Landskapsnämndens formuleringsförslag, men enades likväl om att i momentets fjärde avdelning orden "eller bör hava laga" inflikas efter orden "vilken inom kommunen har".

I sammanhang med behandlingen av nyssnämnda moment önskade ordföranden få till protokollet antecknad en erinran om att i den motivering, som utskottet vidkommande detta moment kommer att för Landstinget framlägga, bör framhållas, att under diskussionen många medlemmar i förbigående nämnt, att de nog i princip omfattade Lagutskottets mening, men icke sågo någon möjlighet att genomföra den.

Stora utskottet godkände enhälligt moment 2 i den formulering som Landskapsnämnden föreslagit.

Beträffande moment 3 var utskottet ense om att godkänna Lagutskottets formulering, vilken förövrigt endast vidkommande ett enda ord, som av Lagutskottet tillagta, skiljde sig från Landskapsnämndens.

Övriga moment godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formuleringsförslag.

§ 68. godkändes den ordalydelse, som Landskapsnämnden föreslagit.

§ 69. Landskapsnämndens av Lagutskottet godkända förslag till formulering av § 69 gav anledning till en kort diskussion beträffande moment 1

Några ledamöter ansågo det riktigast att i ordföljden "av kommunalfullmäktige utsedda röstberättigade medlemmar" utbyta ordet "röstberättigade" mot ordet "skattebetalande". Sedan emellertid en del andra ledamöter framhållit, att genom denna ändring konformiteten med motsvarande i republiken gällande lagbestämmelser rubbades i sådan grad, att presidenten möjligen på grund därav kunde vägra att stadfästa den åländska lagen, frångick ändringsförslaget och beslöts utan omröstning att för landstinget föreslå, att Landstinget ville godkänna § 69 i den stilisering, som Landskapsnämnden föreslagit.

§ 70. Med några smärre ändringar godkändes moment 1 i huvudsaklig överensstämmelse med Lagutskottets formulering.

Stora utskottet föreslår för detta moment följande ^{orda-/}tydelse:

"Taxeringsnämnden tillhör att samvetsgrant uppskatta den inkomst, varje skattskyldig kan anses för taxeringsåret hava åtnjutit av fastighet inom kommunen, av därstädes idkad rörelse, näring eller yrke samt, därest

än inom kommunen har eller bör hava laga bo och hemvist, av lön, pensi-
on eller andra inkomstkällor. På grund härav påföres, såsom i § 67 sägs,
envar skattören".

Momenten 2 och 3 godkändes enligt Lagutskottets formuleringsförslag.

Beträffande moment 4 anslöt sig Stora utskottet till Landskapsnämndens formulering.

Angående moment 5 uppstod diskussion. Det framgick därvid att varken Landskapsnämndens eller Lagutskottets formulering tillfredställde Stora utskottets ledamöter.

För att lämna större handlingsfrihet åt kommunerna^{na} som vidkommande arvoden hittills förfarit på olika sätt, enades Stora utskottet slutligen om att moment 5 borde avfattas sålunda:

"Fullmäktige äga att besluta, huruvida och till vilket belopp arvode åt ordförande och medlemmarna i taxeringsnämnden skall erläggas.

Lag samma vare angående gottgörelse för resekostnader".

§ 71. godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formulering.

§ 72. Momenten 1, 2 och 3 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formulering.

Beträffande momenten 4 och 5 i Landskapsnämndens förslag delade Stora utskottet Lagutskottets uppfattning, att dessa moment borde strykas.

Ledamoten Strandfält föreslog att i stället ett nytt fjärde moment av följande ordalydelse skulle tilläggas:

"I på ovannämnt sätt tillsatt särskild prövningsnämnd utse kommunalfullmäktige ordförande och viceordförande".

Ledamoten Troberg understödde ledamoten Strandfält's förslag.

Då ingen av utskottets ledamöter motsatte sig förslaget, blev detta alltså av utskottet godkänt.

§ 73. Moment 1 godkändes i den ordalydelse Landskapsnämnden föreslagit.

Beträffande det andra momentet godkändes punkt 1 i överensstämmelse med Lagutskottets samt punkterna 2 och 3 i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

Punkt 4 godkändes i huvudsak i den formulering, som Lagutskottet föreslagit. Dock beslöt Stora utskottet att föreslå en sådan ändring att orden "i penningar" strykas.

Återstoden av § 73 godkändes i den ordalydelse, som Landskapsnämnden föreslagit.

§§ 74, 75 och 76 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

§ 77 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag, detta dock med iakttagande av att ordet "kommunalstämma", som på grund av missskrivning kommit att ingå i början av det andra momentet utbytes mot ordet "kommunalfullmäktige".

§ 78. Landskapsnämndens formulering godkändes.

§ 79. Diskussion försiggick.

Sedan flere ledamöter uttalat sin anslutning till Lagutskottets formulering av moment 1, yttrade ledamoten Söderlund, att även han kunde gå med på att godkänna denna formulering, detta dock endast under det uttryckliga förbehåll, att i den näst sista meningen orden "därest ej synnerlig anledning förekommer att befria kommunen från slik ersättnings-skyldighet" strökes.

Ledamoten Söderlund vann likväl icke understöd, varför Lagutskottets formulering av momentet förklarades vara av Stora utskottet godkänd.

Ledamoten Söderlund anmälde till protokollet sin reservation och önskade därjämte, att hans förslag skulle i Stora utskottets betänkande poängteras.

Moment 2 godkändes i överensstämmelse med Lagutskottets formulering.

Beträffande moment 3 anslöt sig Stora utskottet till Landskapsnämndens formulering.

§§ 80 och 81. Landskapsnämndens formulering godkändes.

§ 82. Moment 1 godkändes enligt Landskapsnämndens övriga moment enligt Lagutskottets formulering.

Likväl ändrades en missskrivning i tredje momentets första mening, där ordet "kommunalstämmans" ersattes med ordet "kommunalfullmäktiges".

§ 83. Stora utskottet beslöt enhälligt att godkänna Landskapsnämndens formulering av denna paragraf, detta dock med beaktande av att i moment 1 en av ordföranden Mattsson, därvid understödd av ledamöterna Manner och Jonatan Sjöblom, föreslagen bestämmelse, angående tiden, inom vilken kompromissrätt bör tillsättas, skulle inflikas.

Stora utskottets majoritet gav i anslutning därtill följande formulering åt det första momentets andra mening:

"Undandraget sig redogörande styrelse att inom 30 dagar efter erhållande uppmaning sådant val verkställa, ankomme på domhavanden i orten att på

anmälan av kommunalfullmäktige utse de för kompromissens fulltalighet erforderliga ledamöterna.

§§ 84, 85 och 86. Landskapsnämndens formulering av dessa paragrafer godkändes.

§ 87. Denna paragraf gav anledning till en långvarig och livlig diskussion. Såväl Landskapsnämndens som Lagutskottets förslag till formulering av denna paragraf hade inom utskottet anhängare medan å andra sidan några ledamöter funno vartdera förslaget otillfredställande.

Utskottets majoritet som i huvudsak omfattade Landskapsnämndens formuleringsförslag, beslöt att hos Landstinget föreslå följande stilisering av ifrågavarande paragraf:

"Angående från annan fastighet än lantbruksfastighet eller från annan inkomstkälla härrörande inkomst, som endast uppskattningsvis kan bestämmas, vare deklarationspliktig skyldig att i stället för sifferuppgifter meddela de upplysningar, som äro av nöden för beräkning av sådan inkomst.

§§ 88, 89 och 90. Landskapsnämndens förslag till formulering av dessa paragrafer godkändes.

§ 91 diskuterades.

Ingressen till moment 1 godkändes av Stora utskottet i följande av Lagutskottet föreslagna ordalydelse:

"I nedannämnt avseende äro vederbörande skyldiga att på förfrågan av taxeringsmyndigheterna tillhandahålla desamma eller av dem befullmäktigad person upplysningar, nämligen:"

Punkterna a - d godkändes oförändrade i Landskapsnämndens även av Lagutskottet omfattade formulering.

Ledamöterna Johansson, Manner, Walter Sjöblom och Söderlund ansågo att följande av Lagutskottet föreslagna moment skulle såsom punkt e fogas till moment 1:

"Bolag, banker, bankfilialer och agenturer ävensom övriga inrättningar likasom ock enskilda personer vare dessutom skyldiga att på anhöllan av taxeringsnämnd eller av sådan utsedda personer avlämna upplysningar och bevis för utredande av skattskylliga inkomst.

Ordföranden, Mattsson samt ledamöterna Strandfält och Troberg motsatte sig den ovannämnda punktens godkännande.

Efter omröstning beslöt Stora utskottet med 7 röster mot 3 att godtaga nyssciterade punkt e.

Såsom ett andra fristående moment beslöt Stora utskottet utan mening skiljaktighet att till godkännande förorda följande av Landskapsnämnden föreslagna, även av Lagutskottet omfattade moment:

"Ifrågavarande upplysningar böra genom taxeringsnämndens försorg hos vederbörande avhämtas".

§§ 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98 och 99 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formuleringsförslag.

§ 100. Vidkommande den av Landskapsnämnden föreslagna paragrafen med ovananförda nummerbeteckning hade Stora utskottet funnit det lämpligt att under littera e sammanföra dess innehåll med moment 1 av § 91.

Däremot beslöt utskottet att i anslutning till Lagutskottets mening föreslå, att såsom § 100 skulle i lagen införas det första momentet i § 101 av Landskapsnämndens lagförslag.

§ 101. I överensstämmelse med Lagutskottets förslag enades Stora utskottet om att hos Landstinget föreslå att Landstinget ville såsom § 101 godtaga det andra momentet i den av Landskapsnämnden föreslagna § 101.

§§ 102 och 103 godkändes enligt Landskapsnämndens förslag.

§ 104 godkändes enligt Lagutskottets formulering.

§ 105. Landskapsnämndens formuleringsförslag godkändes.

§§ 106 och 107 godkändes i överensstämmelse med Lagutskottets formulering.

§ 108 gav anledning till en långvarig och ingående diskussion.

Moment 1 godkändes i överensstämmelse med Lagutskottets formuleringsförslag.

Stora utskottet konstaterade, att det i Lagutskottets förslag införda andra momentet saknades i Landskapsnämndens förslag. Utskottet fann emellertid detta moment väl försvara sin plats och beslöt enhälligt godkänna detta samt att upptaga det i sitt eget lagförslag.

Därefter övergick utskottet till diskussion av det tredje momentet med dess särskilda punkter.

Beträffande punkt 1 enades utskottet om att godkänna denna i överensstämmelse med Lagutskottets formulering.

Punkt 2 framkallade en mycket livlig debatt. Då den fråga, som nu behandlades, förnärvarande tycktes vara synnerligen brännande inom Landstinget, torde en detaljerad redogörelse för diskussionen inom Stora utskottet väl försvara sin plats i utskottets betänkande och verka klarläggande.

Ledamoten Bomanson fann det betänkligt, om beslut nu fattades, att rederibolagen på Åland skulle beskattas enligt andra principer än rederibolagen på fastlandet.

Ledamöterna Jonatan Sjöblom och Troberg anslöto sig till Lagutskottets förslag.

Ledamoten Rosenblad ställde sig på Lagutskottets ståndpunkt. Om lager i denna punkt stiftades, såsom Lagutskottet ville hava den, skulle, då det är fråga om aktiebolag, åtminstone något komma hemkommunen till del, medan, om minoritetens i Lagutskottet mening segrade, ingenting fölle hemkommunen till. Ledamoten Rosenblad riktade sig därvid i ett längre andragande mot minoritetens i Lagutskottet motivering. Han ville i sammanhang därmed försäkra, att man nog utan svårighet kunde utforska vad varje enskild redare i kommunen förtjänat. "Man har sagt", yttrade han till sist, "att redare i olika kommuner bliva efter olika principer beskattade och anfört detta som argument mot den uppfattning, Lagutskottet majoritet förfäktar. I själva verket angår det icke Saltvik, om Sund beskattar sina redare på annat sätt".

Ledamoten Söderlund ansåg det vara lyckligast och bäst, att den gamla lagens bestämmelser vidhållas och trodde för övrigt, att om Landstinget försöker stifta en lag, sådan som den av Lagutskottet föreslagna, detta har till följd, att hela den åländska kommunallagen faller. Ledamoten Söderlund var övertygad om att republiken icke skulle låta beröva sig skatteobjekt. Om Lagutskottets åsikt ginge igenom, skulle givetvis de finländska rederierna finna det för sig ekonomiskt fördelaktigast att flytta över till Åland.

Ledamoten Johansson understödde Lagutskottets förslag.

Lantrådet Carl Björkman, som av utskottet ombetts att infinna sig vid sammanträdet och utveckla sin åsikt i denna fråga, meddelade, att han, särskilt vad punkt 2 beträffar, icke ansåg Landskapsnämndens formulering vara skilt lycklig. Den var också endast avsedd att utgöra en kompromiss mellan landstingsman Rosenblads m.fl:s petition och den i riket gällande uppfattningen i föreliggande fråga. Kompromissen hade tillkommit därför, att hela 16 landstingsmän undertecknat petitionen, som på denna grund icke helt och hållet kunnat av Landskapsnämnden negligeras. Lantrådets personliga åsikt kom icke till synes uti den formulering, som Landskapsnämnden givit punkt 2. Lantrådet ansåg, att den radikala ändring, lands-

- 19 -

tingsman Rosenblad och hans medpetitionärer avsett stöd i strid med rikets lagstiftning i denna punkt. Något lagligt skäl kunde icke anföras, varför Landstinget skulle förvägras att i detta avseende lagstifta, såsom det önskade. Däremot kunde man tänka sig, att Högsta domstolen kunde anse, att en sådan lagstiftning vore "skadlig för riket" och att den åstadkomme en viss villervalla, samt på denna grund vägra sitt godkännande.

Ledamoten Söderlund upprepade, vad han tidigare sagt beträffande denna fråga och understödde på det kraftigaste minoritetens i Lagutskottet åsikt.

Ledamoten Walter Sjöblom erinrade om att han hört till de 16 landstingsmän, vilka undertecknat landstingsman Rosenblads petition, som han även fortfarande ansåg vara ett uttryck för rättvisa, men han hade dock funnit, att lantrådet nu framlagt så övertygande skäl för sin farhåga, att hela den åländska kommunallagen kunde falla, om punkt 2 finge den formulering, som Lagutskottet föreslagit. Lagen i sin helhet ansåg talaren vara värd ett bättre öde än att fällas endast därför att man envist fasthöll vid Lagutskottets förslag till formulering av punkt 2. På grund av anförda orsaker ville talaren nu understöda minoritetens i Lagutskottet förslag.

Diskussionen förklarades vara avslutad, varefter utskottet skred till omröstning.

För Lagutskottets förslag avgåvos röster och för minoritetens i Lagutskottet 5 röster. Då ordföranden med sin utslagsgivande röst stött det senare, hade alltså detta segrat.

Stora utskottet hade därmed beslutit att beträffande punkt 2 godkänna den ståndpunkt, som Lagutskottets minoritet antagit, vilket innebär att orden "eller rederibölag" stryks i den av Lagutskottet formulerade punkten, som sedan denna uteslutning gjorts, av utskottet omfattas.

Punkterna 3, 4 och 5 godkändes i den av Landskapsnämnden föreslagna formuleringen.

Efter livlig diskussion godkändes Lagutskottets förslag till formulering av punkt 6, detta dock med den ändring att maximibeloppet vartill den skattskyldiges inom lantushållningen arbete skulle uppskattas, av utskottets höjts från av Lagutskottet föreslagna 6000 mark till 8000 mark.

Stora utskottet godkände enhälligt det av Lagutskottet föreslagna

sjunde och sista momentet i § 108.

§ 109. Landskapsnämndens förslag till formulering av punkterna 1, 2 och 3 godkändes.

Punkt 4 gav anledning till diskussion, varvid flere olika förslag framfördes. Efter en serie omröstningar stannade Stora utskottet vid beslutet att för sin del omfatta den av Lagutskottet föreslagna formuleringen av denna punkt.

§ 110. Moment 1 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formulering.

Punkt 1 i moment 2 gav anledning till diskussion. Utskottet enades dock slutligen om att hos Landstinget föreslå, att åt denna punkt skulle givas den ordalydelse, som motsvarande punkt har i republikens lag av år 1924 om inkomst- och förmögenhetsskatt, nämligen:

"avlöning, kost och andra förmåner, som skattskyldig utgivit åt i annan av honom bedriven näring än lantbruk använda hemmavarande barn över 15 år, dock ej till högre belopp, än vad för sådant arbete bort erläggas åt avlönad person".

Punkterna 2 och 3 i momentet godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens formuleringsförslag.

§ 111. Inledningsstycket i § 111 godkändes i enlighet med Lagutskottets förslag.

Punkterna 1 och 2 godkändes i enlighet med Landskapsnämndens förslag.

Punkterna 3, 4, 5, 6 och 7 godkändes enligt Lagutskottets förslag.

Paragrafens tvenne sista moment godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

§ 112. Stora utskottet godkände såväl ingress som punkt 1 i momentet i den formulering, som Landskapsnämnden föreslagit.

Punkt 2 i moment 1 av Landskapsnämndens formulering godkändes med ett förtydligande tillägg av orden "dock skilt för varje inkomstkälla".

Punkterna 3, 4 och 5 i nyssnämnda moment godkändes såsom Landskapsnämnden avfattat dem.

Punkt 6 godkändes i enlighet med Lagutskottets förslag.

Stora utskottet ansåg nämligen att, då inte livförsäkringsbeloppet beskattades, i konsekvens därmed icke heller premierna kunde avdragas.

Punkt 7 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

De av Landskapsnämnden föreslagna punkterna 8 och 9 ansågos av Stora

utskottet böra uteslutas.

§ 113. Ordföranden ansåg ett förtydligande av begreppet och ordet "bostadslägenhet" i lagutskottets formuleringsförslag vara av behovet påkallat och föreslog i sådant syfte, att paragrafens sista mening skulle strykas. Genom ett sådant förfarande skulle enligt ordförandens uppfattning nödig tydlighet vinnas.

Stora utskottet beslöt dock efter omröstning att godkänna Lagutskottets formulering av paragrafen.

§ 114. Moment 1, 3 och 4 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens och moment 2 enligt Lagutskottets förslag.

§ 115. Momenten 1, 2, 3 och 4 godkändes i överensstämmelse med Lagutskottets och momenten 5 och 6 enligt Landskapsnämndens förslag.

§ 116. Ledamoten Rosenblad rekommenderade Lagutskottets förslag till formulering av denna paragraf, medan utskottets samtliga övriga ledamöter stödde den av Landskapsnämnden givna ordalydelsen, detta dock med villkor att i paragrafens andra moment ordet "bör" ersättes med ordet "kan".

Utskottets majoritet godkände alltså Landskapsnämndens på ovanantytt sätt ändrade förslag.

Ledamoten Rosenblad betonade, att han fortfarande avgjort höll på Lagutskottets förslag och anmälde till protokollet sin bestämda reservation mot Stora utskottets nu fattade beslut.

§§ 117 och 118 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

§ 119 gav anledning till diskussion.

Ledamöterna Rosenblad och Söderlund höllo på att besvärsmåste förbehållas de missnöjda. Landskapsnämndens förslag talar icke om en sådan besvärsmåste, vilket däremot Lagutskottet gör. Ledamöterna Rosenblad och Söderlund understödde på denna grund Lagutskottets formulering.

Ledamoten Walter Sjöblom såg saken uteslutande ur principiell synpunkt. Han fann det osympatiskt, att Ålands landsting frivilligt utvidgade republikens inflytande på den åländska självstyrelsens bekostnad, något som givetvis bleve fallet, om Landstinget nu föredroge Lagutskottets formulering av paragrafen framför Landskapsnämndens. Ledamoten Walter Sjöblom sade sig beträffande den praktiska sidan av föreliggande fråga icke äga tillräcklig insikt för att kunna avgöra, om fördelarna av ernåendet av möjlighet till besvär verkligen vore så stora, att de uppvägade

en beskäring av självstyrelsen, och meddelade, att han på denna grund av sin samvetsplikt tvangs att avhålla sig från deltagande i den omröstning, som vidkommande paragraf skulle verkställas.

Ledamoten Bomanson gav uttryck åt samma betänkligheter som ledamoten Walter Sjöblom uttalat, och anmälde, även han, att han icke skulle deltaga i den förestående omröstningen.

Vid därpå verkställd omröstning avgåvos till förmån för Lagutskottets förslag 6 röster, medan 1 röst följde Landskapsnämndens förslag.

Ledamöterna Walter Sjöblom och Bomanson hade icke deltagit i omröstningen.

Stora utskottet hade alltså beslutit att för sin del godkänna Lagutskottets formulering av § 119.

§ 120 godkändes i överensstämmelse med Lagutskottets formuleringsförslag.

§ 121. Stora utskottet föredrog för sin del Lagutskottets förslag till formulering av denna paragraf, men fann dock några ändringar nödiga. Ingressen till paragrafer godkändes, såsom Lagutskottet formulerat den.

Men i första momentets andra stycke vidtogs den ändringen, att "3000 mark" ändrades till "6000 mark", varför utskottet åt detta stycke gav följande lydelse: "då inkomsten icke överstiger 6000 mark, minst 1000 eller högst 2000 mark, i enlighet med vad kommunalfullmäktige för den varje år skeende taxeringen besluta, samt".

I konsekvens därmed vidtogos särskilda sifferändringar i de tre första raderna av det första momentets tredje stycke. I den första raden ändrades det av Lagutskottet föreslagna beloppet 3000 mark till 6000 mark och 5000 mark till 7000 mark.

I den andra raden ändrades beloppet 5000 mark till 7000 mark och beloppet 7000 mark till 8000 mark,

I den tredje raden ändrades beloppet ⁷⁰⁰⁰ mark till 8000 mark.

I övrigt godkändes den av Lagutskottet föreslagna sifvertabellen i det första momentets tredje stycke.

Beträffande det andra momentet i § 121 beslöt utskottet att stryka negationsordet "icke" i momentets andra mening, så utskottet alltså ville formulera sålunda: "För barn, vilket självt har inkomst, må avdrag göras, blott för såvitt barnets inkomst understiger det av kommunalfull-

måktige utsatta beloppet". - 23 -

Ledamoten Söderlund föreslog, att minimiavdraget för varje barn, för vilket avdrag får göras, fixeras till 200 mark i stället för 500 mark, såsom Lagutskottet föreslagit, och att maxiavdraget för varje sådant barn fastslås till 800 mark, i stället för 1000 mark, vilket Lagutskottet förordade.

Ledamoten Manner understödde i detta avseende Lagutskottets förslag.

Ledamoten Rosenblad föreslog att barnbidraget skulle upphöra, då familjeförsörjarens årsinkomst stigit till 15000 mark.

Stora utskottet godkände efter omröstning Lagutskottets formulering av moment 2 i § 121.

Stora utskottet godkände enhälligt den formulering, som Lagutskottet föreslagit för moment 3 i § 121.

Stora utskottet hade därmed beslutit att för Landstinget föreslå, att Landstinget ville med de nu föreslagna ändringarna godkänna § 121 i överensstämmelse med Lagutskottets formulering.

§ 122. Moment 1 i Landskapsnämndens formuleringsförslag godkändes. Detta dock med sådan ändring, att i den första meningen orden "de sammanlagda avdragen påföras totalbeloppet av hans inkomster" utbytas mot orden "den därefter erhållna behållningen påföres hans inkomster".

Moment 2 godkändes i Lagutskottets formulering.

§ 123. Stora utskottet godkände Landskapsnämndens formulering av denna paragraf, detta dock under den förutsättning att i början av denna paragrafen ordet "rörelse" inskjutes efter ordet "näring".

§§ 124, 125 och 126 godkändes såsom Landskapsnämnden formulerat dem.

§ 127. Landskapsnämndens formulering av denna paragraf godkändes i första allt övrigt utom beträffande momentets andra punkt, vilken sistnämnda punkt Stora utskottet antog i den formulering, som Lagutskottet föreslagit.

§ 128. Stora utskottet beslöt - dock med vidtagande av tvenne smärre redaktionella ändringar - att för sin del godkänna denna paragraf i sådär ordalydelse som Landskapsnämnden föreslagit.

§§ 129 och 130 godkändes enligt Landskapsnämndens formulering.

§§ 131 och 132 godkändes enligt Lagutskottets formulering.

§§ 133 och 134 godkändes enligt Landskapsnämndens formulering.

§ 135. Paragrafens första och tredje moment godkändes enligt Landskapsnämndens formulering.
Vidkommande det andra stycket beslöt Stora utskottet att rekommendera

Lagutskottets formulering, detta likväl med sådan ändring av ordföljden att ordet "landskapsnämnden" föregår ordet "landshövdingen".

§§ 136, 137 och 138 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämnder. formulering.

§ 139. Stora utskottet beslöt att för sin del godkänna § 139 i den formulering, som Lagutskottet omfattat. Dock beslöt utskottet att i konsekvens med sin tidigare i liknande fall uttalade uppfattning föreslå sådan ändring av ordföljden, att ordet "landskapsnämnden" föregår ordet "landshövdingen".

§ 140 godkändes i överensstämmelse med Landskapsnämndens förslag.

§ 141 godkändes i överensstämmelse med Lagutskottets förslag.

Stora utskottet godkände för sin del samtliga de kapitelrubriker, som Landskapsnämnden för denna lags vidkommande föreslagit.

På grund av vad ovan, beträffande den föreslagna lagens särskilda paragrafer, framhållits, får Stora utskottet vördsamt föreslå,

att Landstinget ville antaga en sålydande kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland:

munallag för landskommunerna i landskapet Åland:

KOMMUNALLAG FÖR LANDSKOMMUNERNA I

LANDSKAPET ÅLAND.

I kap.

Allmänna stadganden.

§ 1.

L.u. Varje landskommun omfattar ett område med bestämda gränser.

L.n. Kommunens medlemmar äga att i enlighet med denna lag och inom de gränser lag i övrigt utstakar, vårda kommunens gemensammaushållnings- och ordningsangelägenheter, så vitt desamma ej enligt gällande lagar och förordningar böra handläggas av offentlig myndighet.

§ 2.

L.n. Önska flere landskommuner förena sig om gemensam kommunalförvaltning, vare detta jämväl tillåtet, där sammanträde av ombud för kommunerna så besluter.

L.u.med Om förening av kommuner bör ordföranden för fullmäktige i en ändr. var kommun till landskapsnämnden och landshövdingen insända skriftlig följd av S.u. lig anmälan.

L.n. Första gemensamma sammanträdet av ombud för kommuner med gemen

Sam kommunalförvaltning utlyses och platsen bestämmes av ordföranden för fullmäktige i den kommun, från vars sida frågan om förening väckts.

L.n. Där samarbete mellan lands- och stadskommun i något ärende anses böra äga rum och kommunerna därom icke kunna enas, må på den kommun, som önskar samarbete, ankomma att med utredning i ärendet och förslag till dess ordnande ingå till landskapsnämnden, som äger detsamma avgöra.

L.n. I vilka fall kommunen undantagsvis kan för vissa ändamål indelas i distrikt i ett eller annat avseende oberonde av kommunens gemensamma förvaltning, därom är särskilt stadgat.

§ 3.

L.n. Medlem av landskommun är, oberoende av till vilket religions-samfund han hör, envar,

L.n. som inom kommunen har eller bör hava laga bo och hemvist;
med
till- som äger eller brukar jord eller innehar annan fast egendom;
lägg
av S. ueller

L.n. som därstädes idkar näring, rörelse eller yrke.

§ 4.

L.n. Landskommuns beslutanderätt utövas av kommunalfullmäktige och vid sammanträde av flere kommuners ombud.

L.n. Verksamhet och förvaltning handhas av kommunalnämnden och andra för sådant ändamål utsedda nämnder, styrelser eller personer, på sätt i denna lag eller annorstädes stadgas.

§ 5.

L.n. Vad landskommun samfällt tillhör, vare sig i inkomst från fastighet, i rörligt kapital eller inkomstgivande rättighet, ävensom medel, vilka staten eller landskapet beviljat kommunen, skall anses såsom tillgång till bestridande av kommunens gemensamma utgifter och förvaltas på sätt här nedan sägs, där ej för särskilt fall är annorledes förordnat.

L.n. Till utgifter, för vilkas bestridande tillgångar utöver de ovan nämnda erfordras, till kommunens gemensamma gagn eller för särskilda dess behov, äge kommunen fastställa skatter att ingå enligt grunder, som härför gälla eller framtiden stadgas.

II kap.

Om kommunalfullmäktige.

L.n. Kommunalfullmäktige väljas till sådant antal, att landskommunens folk mängd enligt mantalslängden utgör

1000 eller därunder	utser 9 fullmäktige
över 1000 till och med 2000	" 12 "
" 2000 " " 4000	" 15 "
" 4000 " " 6000	" 18 "

L.n. Suppleanter för fullmäktige utses till det i kommunala vallager stadgade antalet.

§ 7.

L.n. I överensstämmelse med de i gällande lag stadgade grunder skola kommunalfullmäktige utses genom omedelbara och proportionella val samt sålunda, att alla valberättigade vid valen hava lika rösträtt.

L.n. Ej må valrätt utövas genom ombud.

L.n. Om valen och huru dessa skola förrättas stadgas närmare i kommunala vallagen.

§ 8.

L.n. Kommunalfullmäktige och deras suppleanter väljas vid vart tredje år skeende ordinarie val för tre år; och varar deras uppdrag till utgången av det kalenderår, varunder nästföljande val av kommunalfullmäktige bör verkställas.

§ 9.

S.u. Rätt att välja fullmäktig tillkommer, jämlikt i gällande lag i sådant avseende stadgade grunder, envar medlem av landskommun, såväl man som kvinna, som äger åländsk hembygdsrätt och vilka före valåret fyllt 21 år samt vid senast förrättade mantalsskrivning upptagits i kommunens mantalslängd.

S.u. Finländsk medborgare, som under minst fem år i landskapet haft laga bo och hemvist, åtnjuter åländsk hembygdsrätt.

L.n. Valrätt tillkommer likväl icke:

- L.n. 1) den, som står under förmynderskap;
- 2) den, som av annat skäl än medellöshet, styrkt medels intyg av kommunalstyrelsen, uraktlåtits att gälda honom för de två närmast föregående åren påförda kommunala avgifter;

L.n. 3) den, som i kommunalhem, i annan kommunal fattigvårdsinrättning eller annorledes året om åtnjuter full fattigvård;

- 27 -

L.n. 4) den, som på grund av domstols laga kraft ägande utslag saknar medborgerligt förtroende eller är ovärdig att nyttjas i landets tjänst eller att föra annans talan; samt

L.n. 5) den, som övertygats om att hava vid kommunala val köpt eller sålt röst eller på flere än ett ställe avgivit sin röst, eller genom våld eller hot stört valfriheten eller gjort försök därtill, ända till utgången av det tredje kalenderåret efter det, då utslaget vunnit laga kraft.

§ 10.

L.n. Valbar till fullmäktig eller övriga kommunala förtroendeuppdrag för såvitt angående den icke är särskilt stadgat, är envar i kommunen bosatt person, som är berättigad att deltaga i val av fullmäktige. Till revisor och revisorssuppleant kan dock utses även i annan kommun bosatt person, såframt han därtill samtycker.

§ 11.

L.n. Ej må vald fullmäktig avsäga sig uppdraget, ifall han icke uppnått sextio års ålder.

L.n. Den, som under de ^{tre} nästföregående åren varit fullmäktig, ordförande eller ledamot i kommunalnämnd eller ordförande i annan likartad för verkställighet och förvaltning av kommunens angelägenheter tillsatt styrelse, är likväl berättigad att under de tre följande åren åtnjuta befrielse från uppdraget att vara fullmäktig.

L.n. Sker avsägelse på sådan grund, träder suppleant i den valdes ställe.

L.n. Uppgives såsom stöd för avsägelse sjuklighet eller civil, militär eller ecklesiastik ämbets- eller tjänstebefattning, familjeförhållanden eller något annat skäl, äga fullmäktige pröva det anmälda hindret.

L.n. Godkännes avsägelsen, träder suppleant i stället.

§ 12.

L.n. Fullmäktige välja årligen inom sig ordförande och viceordförande

L.n. Till sådan befattning må likväl icke utses kronofogde, kronolänsmän, polis eller utmätningsbiträde.

L.n. Ej må den valda avsäga sig uppdraget, ifall han icke under de tre nästföregående åren innehaft samma befattning.

L.n. Om ordförande eller viceordförande dör eller i följd av bort-

flyttning eller annan laga orsak avgår, innan tiden för hans uppdrag är ute, utses annan person i hans ställe för den tid, som återstår. Lag samma vare där fullmäktiges ordförande eller viceordförande utses till ordförande, viceordförande eller ledamot i kommunalnämnden.

L.u. Om verkställd val av ordförande och viceordförande avgive fullmed av
S.u. maktige till landskapsnämnden och landshövdingen skriftligt med-
ändr. ord- delande.
följd.

Fullmäktige erhålla för sitt uppdrag ersättning enligt fullmäktiges provning, likväl med minst tio mark för sammanträde och så
S.u. gjord att arvodet för alla fullmäktige utgår med lika stort belopp. Å
siffer
änd- fullmäktiges provning ankommer ock, huruvida fullmäktig skall be-
ring.

viljas ersättning för resekostnader samt till huru stort belopp; dock må ej erläggas mer än enkel skjutslega fram och åter eller, där ångbåtslägenhet kan begagnas, skälig ersättning för dess anlitande.

L.n. Å fullmäktige ankommer att fastställa ordförandens arvode.

L.n. Anføres besvär över val av ordförande eller viceordförande för fullmäktige eller i anledning av vägrat godkännande av skedd avsägelse, handhave de valde likväl befattningen, till dess besvären blivit avgjorda och, där nytt val utsättes, annan person blivit utsedd och omhändertager uppdraget.

§ 13.

L.n. Fullmäktige äga överlägga och besluta beträffande följande ärenden, nämligen:

L.n. 1) inrättande av folkskolor och andra bildningsanstalter, understödande av medellösa barns skolbesök samt befordrande av folkbildningen;

L.n. 2) befrämjande av näringar och hjälpe av yrkesskicklighet;

L.n. 3) åtgärder, som kunna anses nödiga till befrämjande av sedlighet, nykterhet samt allmän ordning och säkerhet;

L.n. 4) kommunal hälso- och sjukvård samt barnmorskeverksamhet;

L.n. 5) understödande av personer, som genom arbetslöshet, arbetsoförmåga eller på annat sätt råkat i hjälplöst läge;

L.n. 6) anordnande av barnavård och barnskydd;

L.n. 7) grundande av produktionsinrättningar och övertagande av re-

dan förefintligen sådana; - 29 -

- L.n. 8) stiftande av arbetslöshetsfonder;
- L.n. 9) anskaffande av rättshjälp för fattiga;
- L.n. 10) tillsättande av kommunala yrkesinspektörer;
- L.n. 11) grundande av arbetsförmedlingsbyråer;
- L.n. 12) frågor rörande bostadsförhållanden och kolonisationsverksamhet;
- L.n. 13) frågor angående kommunens hus och inrättningar;
- L.n. 14) Inrättande och förvaltning av spannmålslånemagasin samt fonder för likartade ändamål;
- L.n. 15) inrättande av allmänna upplagsmagasin med rätt att utgiva warrants.
- L.n. 16) jakt och djurfångst samt fiske på kommunen tillhöriga områden ävensom åtgärder till skadedjurs utrotande, allt inom gränserna för gällande landskapslag;
- L.n. 17) åtgärder till förekommande av eldsvåda eller löpeld samt grundande av brandsstodsföreningar;
- L.n. 18) fastställande av inkomst- och utgiftsstat för kommunen;
- L.n. 19) anskaffande av medel för kommunens gemensamma behov genom uttaxering eller upptagande av lån samt förvaltning av kommunens fonder och övriga samfälliga egendomar ävensom meddelande av ansvarsfrihet för förvaltningen;
- L.n. 20) val av representanter till/ ^{sammanträde av} flere kommuners ombud ävensom val av ordförande, viceordförande, ledamöter och suppleanter i kommunalnämnden samt av kommunens revisorer och revisorssuppleanter;
- L.n. med 21) utseende av central- och valnämnder i kommunen så ock taxekomp-
lette-rings- och prövningsnämnder, vägnämnder, kommunala skogsnämnder,
ring
av förmyndarnämnder, nämndemennakandidater och godemän vid lantmäteriförrättningar samt alla övriga sådana nämnder, styrelser och personer, vilka kunna förutom kommunalnämnden erfordras för verkställighet och förvaltning;
- L.n. 22) fastställande av reglementen och instruktioner, som skola iakttagas vid kommunalförvaltningen;
- L.u. 23) frågor om samverkan kommunerna emellan;
- L.u. 24) fastställande av hundskatt; samt
- L.u. 25) andra angelägenheter, vilka kunna beröra kommunens samfälliga

verksamhetsområde.

L.n. Fullmäktige tillkommer dessutom att avgiva utlåtanden i frågor som av myndigheter i sådant avseende till fullmäktige hänskjutits.

L.n. Handläggning av de ärenden, vilkas behandling jämlikt särskilda lagar och författningar ålegat kommunalstämma, ankommer, efter det denna lag trätt i gällande kraft, å kommunalfullmäktige.

§ 14.

L.u. Vid behandlingen av följande ärenden erfordras för besluts fattande att minst två tredjedelar av de närvarande fullmäktige biträda detsamma;

L.u. 1) inköp, försäljning eller utbyte av fast egendom;

L.u. 2) grundande och indragande av under kommunens omvårdnad stående lånemagasin samt fasta fonder, bildade av kommunens egna ordinarie eller extraordinarie inkomster, eller anvisande av medel ur sådan fond;

L.u. 3) beviljande av ordinarie och extraordinarie anslag, för såvitt fråga är om höjande av ordinarie och extraordinarie ^{-anslag/} eller om beviljande av helt och hållet nya anslag;

L.u. 4) upptagande eller omsättning av lån eller förlängning av betalningstiden för upptaget lån, varvid dock likvidationsplan fastställas med enkel röstpluralitet; samt

5) borgesförbindelse.

§ 15.

L.n. Besluta fullmäktige om antagande av stadgar till befrämjande av sedlighet, nykterhet, allmän ordning och säkerhet eller hälsovård inom kommunen, äge fullmäktige tillika rätt att för överträdelse av dessa stadgar utsätta lämpliga viten, dock ej överstigande tvåhundra mark. Sådant beslut må dock fattas endast om två tredjedelar av antalet närvarande fullmäktige biträda detsamma, och skall beslutet underställas landskapsnämndens stadfästelse.

L.n. Finna fullmäktige större vite vara påkallat, må höjning därav hos häradsrätt sökas.

L.n. Sådana stadgar och vitesförbud skola delgivas allmänheten i den ordning, som angående kommunala tillkännagifanden är i denna lag stadgat.

§ 16.

L.n. Fullmäktiges sammanträden hållas i kommunalstuga eller på annat lämpligt ställe, som av fullmäktige därtill utsetts.

L.n. Sammanträdena äro offentliga, såframt fullmäktige ej med avseende å något särskilt fall annorlunda besluta.

§ 17.

L.u. Fullmäktige sammanträda på kallelse av ordföranden.

L.u. Är medlem av fullmäktige genom laga förfall förhindrad att övervara utlyst sammanträde, anmäla därom till ordföranden, som, ifall fullmäktige annars icke bleve beslutföra äger att till sådant sammanträde inkalla suppleant.

L.n. Kallelsen bör innehålla uppgift om tid och rum för sammanträdet ävensom om de ärenden, som därvid komma att behandlas; och skall kallelse anslås å kommunens anslagstavla ävensom delgivas fullmäktige på annat sätt, som av dem bestämmes.

L.n. Är ordföranden av jäv eller annan orsak förhindrad att utfärda kallelsen, ombesörjes densamma av viceordföranden eller, i händelse av förfall jämväl för denne, av kommunalnämndsordföranden.

L.u. Fullmäktiges sammanträde hålles tidigast på tionde dagen räknat från morgonen av den dag, kallelsen blivit anslagen, men fordras för ärende större skyndsamhet och är ej fråga om ny eller höjd beskattning, kan detsamma behandlas vid sammanträde tidigast på femte dagen, efter det kallelsen blivit anslagen.

L.n. Fullmäktige kunna, där de finna det nödvändigt, upptaga till behandling jämväl sådant ärende, som icke nämnts i tillkännagivandet, ifall ärendets beskaffenhet sådant fordrar.

§ 18.

L.n. Fullmäktige sammanträda, så ofta omständigheterna det påkalla och i varje händelse på följande tider:

L.n. i januari månad för val av ordförande och viceordförande för fullmäktige samt, enligt fullmäktiges beslut, av minst tre och högst fem revisorer och lika många revisorssuppleanter för att granska kommunalförvaltningen och kommunens räkenskaper för det löpande året;

L.n. i april månad för fattande av beslut i anledning av de berättelser och redovisningar, som kommunalnämnden och övriga styrelser avgivit för föregående årets förvaltning samt revisorernas därom avgivna utlåtande;

- L.n. i juni månad för val av medlemmar i centralnämnd och valnämnde för kommunens allmänna väl;
- L.n. i september månad för anstaltande av val av ordförande och viceordförande, medlemmar och suppleanter i kommunalnämnden samt av medlemmar i taxerings- och prövningsnämnderna, så ock av tjänstemän i kommunens övriga befattningar, som vid årets slut bliva lediga; och
- L.n. i november eller december månad för fastställande av kommunens utgifts- och inkomststat för det följande året.

§ 19.

L.n. med Äskar ämbetsman eller ock enskild person fullmäktiges sammanav S.u. gjord kallande för uppgivet ärende, anhålle därom skriftligen hos fullmäktiges ordförande, som har att pröva sådan anhållan. Avslår han denna begäran, meddele, där så yrkas, sitt beslut skriftligen med angivande av skälen därför och give tillika sådan besvärshanvisning, som i § 127 sägs.

§ 20.

L.n. Fullmäktige må, där de pröva sådant nödigt, tillsätta ett särskilt utskott för ärendenas beredning. Är sådant utskott tillsatt, må jämväl fullmäktiges ordförande, där det utan att fördröja ärendet kan ske, överlämna ärendet till dess beredning.

§ 21.

L.n. Ej må ärende av fullmäktige företagas till behandling eller beslut däri fattas, såframt ej minst två tredjedelar av fullmäktiges hela antal äro tillstädes.

§ 22.

L.n. Kan handläggning av ärende vid fullmäktiges sammanträde ej på utsatt dag till slut bringas, överlämne ordförande, innan sammanträdet upplöses, åt fullmäktige att utsätta ny dag för dess fortsättande och är särskilt tillkännagivande därom icke erforderligt.

§ 23.

L.n. Ordföranden åligger att föredraga ärendena vid fullmäktiges sammanträden och leda förhandlingarna samt tillse, att ej andra frågor avgöras än de i kallelsen upptagna. Väckes ny fråga, må denna ej avgöras, förrän vid nytt sammanträde efter föregående tillkännagivande, förutom i det uti sista mom. av § 17 nämnda fallet.

L.n. Ordföranden vake och över ordningen vid sammanträde och äger att efter varning låta avlägsna åhörare, som förhåller sig oskickligt. Uppstår sådan oordning, som ordföranden ej kan avstyra, äger han upplösa sammanträdet.

L.p. Är ordförande frånvarande, träde viceordförande i hans ställe. Är även den sistnämnda frånvarande, utser fullmäktige inom sig ordförande för tillfället.

S.u. Uteblir ordföranden, viceordföranden eller ledamot utan giltigt hinder från utsatt sammanträde eller avlägsnar sig utan sådant skäl från pågående sammanträde, erlägges ^{till} kommunens allmänna kassa i vite, ledamot ett lika stort belopp som hans arvode och ordförande samt viceordförande ett dubbelt så stort belopp som ledamot. Bliver sammanträde på grund av de närvarandes fåtalighet inställt eller upplöst, vare vitet för de frånvarande dubbelt.

L.n. Vid fullmäktiges sammanträden bör ordföranden i kommunalnämnd eller den, nämnden därtill inom sig utser, närvara för att tillhandagå fullmäktige med erforderliga upplysningar; och vare han berättigad att deltaga i överläggning, men icke i beslut, såframt han ej tillika är medlem i fullmäktige.

L.n. Utebliver kommunalnämndens ordförande eller hans ställföreträdare, hindrar sådant icke överläggning eller beslut.

§ 24.

L.n. Sedan överläggning vid fullmäktiges sammanträde ägt rum och av ordföranden förklarats avslutad, framställer han omröstningsproposition, så avfattad, att svaret "ja" eller "nej" uttrycker fullmäktiges beslut.

L.n. Sedan propositionen blivit besvarad, give ordföranden tillkänna, huru enligt hans uppfattning beslutet, ^{utfallit,} och befäste detsamma, därest annan omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, må den verkställas öppet och efter upprop.

L.n. Den åsikt för vilken de flesta rösterna avgivits, gälle såsom fullmäktiges beslut, förutom där viss stadgad röstövertikt enligt denna lag erfordras. Falla rösterna jämt gälle som beslut den åsikt, för vilken ordföranden avgivit sin röst. Sedan utgången av omröstningen blivit känd, avsäga ordföranden beslutet.

L.n. Då beslutet är enhälligt, bestyrke ordföranden detta och befäs.

te beslutet utan omröstning.

§ 25.

L.n. Val, som verkställes av kommunalfullmäktige, kommunalnämnd, taxeringsnämnd eller andra kommunala styrelser, böra försiggå med tillämpning av proportionellt valsätt, såframt två eller flere personer skola utses och därest fjärdedelen av de i valet deltagande det fordrar.

L.n. Om en person skall väljas eller då majoritetsval eljest användes, betraktas den eller de som valda, vilka vid valet erhållit de flesta rösterna.

L.u. Proportionella val och, då sådant påyrkas, jämväl övriga val förrättas med slutna sedlar. Vid lika röstetal avgör lotten.

§ 26.

L.n. Protokollet vid fullmäktiges sammanträden föres av ordföranden eller under hans tillsyn av den person fullmäktige därtill utsett.

L.n. Där protokollet ej genast kan justeras, må fullmäktige uppdraga åt ordföranden och minst två för gången därtill utsedda medlemmar att verkställa justeringen å dag, som av fullmäktige bestämmes.

L.n. Protokollet underskrives av ordföranden och den, som fört detsamma, samt, där justering genast äger rum, av minst tvenne medlemmar av fullmäktige och i annat fall av justeringsmännen. Därest en eller flera av justeringsmännen vägra att underskriva protokollet under uppgift att dess innehåll icke motsvarar förloppet vid fullmäktiges sammanträde, göra ordföranden därom anteckning i protokollet och låte med justeringen anstå till fullmäktiges nästa sammanträde. Det justerade protokollet skall å förut kungjord dag offentligen uppläsas i fullmäktiges samlingsrum.

L.n. Den, som deltagit i avgörandet av ett vid fullmäktiges sammanträde handlagt ärende, äge rätt att genast anmäla reservation mot det fattade beslutet. Önskar reservant få sin reservation jämte motiv protokollet bifogad, bör densamma, skriftligen avfattad, ingivas till den, som fört protokollet, senast vid justeringstillfället.

§ 27.

L.n. Angår fullmäktiges beslut någon person enskilt, skall detsamma honom bevisligen delgivas genom utdrag ur fullmäktiges protokoll, vartill bör fogas anvisning, huruledes besvär över beslutet anföras.

- 35 -

L.n. Den, som verkställt delgivandet, bör å protokollsutdraget anteckna dagen för tillställandet jämte sitt namn samt yrke och hemvist.

L.n. Därest fullmäktiges beslut rör annan kommun, skall utdrag ur protokollet tillställas fullmäktiges i denna kommun ordförande för att vid fullmäktiges nästinfallande sammanträde föredragas. Den dag, då beslutet sålunda föredragits, anses det vara delgivet kommunen och dess medlemmar.

§ 28.

L.n. Fullmäktiges beslut kan förklaras brådskande i och för verkställighet, därest tre fjärdedelar av de närvarande härom sig förena och bör sådant uttryckligen i beslutet angivas. Verkställigheten må icke då uppehållas därav, att beslutet icke vunnit laga kraft, med mindre ansökan om ändring därigenom bleve onyttig eller landshövdingen, därest han finner beslutet strida mot lag, anser skäl föreligga att förbjuda verkställigheten.

§ 29.

L.n. Ordföranden have omsorg, därom, att fullmäktiges beslut skyndsamt meddelas kommunalnämnd eller de myndigheter och personer, på vilka verkställigheten av besluten ankommer.

L.n. Utgående expeditioner underskrivas av ordföranden samt av kommunalsekreteraren, där sådan finnes anställd.

§ 30.

L.n. Kommunala tillkännagivanden bringas kommunens medlemmar till kännedom genom anslag på kommunens anslagstavla, på sätt i denna lag stadgas.

L.n. Fullmäktige må besluta, huruvida kommunala tillkännagivanden jämväl på annat sätt skola bringas till medlemmarnas av kommunens kännedom.

III kap.

Om sammanträden av flere kommuners ombud.

§ 31.

L.n. Är angelägenhet, som enligt lag kan av fullmäktige upptagas till behandling, att anse såsom gemensam för flere kommuner eller för delar av dem eller hava flere kommuner överenskommit att samfält rådslå och besluta beträffande sådan angelägenhet, bör den,

förutom då kommunerna underlyda gemensam kommunalstyrelse, handläggas och avgöras vid sammanträde av de olika kommunernas ombud.

§ 32.

L.n. Sammanträde av flere kommuners ombud hålles å ort och tid, varom fullmäktige i dessa kommuner förenat sig eller landskapsnämnden vid inträffande meningsolikhet kommunerna emellan på därom gjord anmälan förordnat.

§ 33.

S.u. Å fullmäktiges sammanträde, som hålles minst sju dagar före sammanträde av flere kommuners ombud, äga fullmäktige bland kommunens valbara medlemmar till det gemensamma sammanträdet utse ombud till sådant antal, att detta utgör femte delen av fullmäktiges antal.

Där detta antal ej är delbart med fem, ökas antalet ombud med ett.

L.n. På samma gång böra jämväl suppleanter väljas till minst en tredjedel av antalet ombud.

L.u. Dock äga fullmäktige rätt att, om de så önska, utse sådana ombud jämte suppleanter för ett kalenderår åt gången.

L.n. Över sålunda verkställt val av ombud och suppleanter få besvär ej särskilt anföras.

§ 34.

L.n. De företrädde kommunernas gemensamma bestyrelse, därest sådan finnes, men i annat fall kommunalfullmäktiges ordförande i den kommun inom vars område sammanträde av flere kommuners ombud skall hållas, bör i god tid genom utdrag ur protokollen, förda vid fullmäktiges i de särskilda kommunernas sammanträden, underrättas om val av ombud och suppleanter; och gälle dessa protokollsutdrag såsom fullmakter för de sålunda valda.

§ 35.

L.n. Uteblir ombud eller inkallad suppleant utan laga förfall från sammanträde av flere kommuners ombud, plikte fyratio mark. Därest sammanträde i följd av delegaternas fåtalighet icke kommer till stånd eller måste avbrytas varde bötesbeloppet fördubblat och ersatte de uteblivna under gemensam ansvarighet de närvarande ombudens arvode och resekostnader samt övriga av sammanträdet betingade kostnader.

L.n. I denna paragraf nämnda böter och annan påföljd ådömas av under

rätten å den ört, varest sammanträde av ombud ägt rum; och vare allmän åklagare skyldig att utföra åtalet, därest saken för åtals väckande hos honom anmäles.

§ 36.

L.n. Sammanträde av flere kommuners ombud öppnas av den person de företrädde kommunernas gemensamma bestyrelse därtill utsett eller av kommunalfullmäktiges ordförande i den kommun, inom vars område det gemensamma sammanträdet hålles; och föres därvid ordet av den, vilken ombuden bland sig därtill utse.

L.n. Sammanträdet är beslutfört, då minst tre fjärdedelar av därtill utsedda ombud äro tillstädes.

L.n. Varje ombud äger en röst och såsom beslut gäller den åsikt, som av flertalet omfattas, men då rösterna utfalla lika, den åsikt ordföranden biträder. Likväl bör i ärende, där för kommunalfullmäktiges beslut viss stadgad röstövertikt erfordras, sådan jämväl krävas vid sammanträde av flere kommuners ombud.

L.u. Valen förrättas, om så påyrkas med slutna sedlar. Vid lika röstetotal avgör lotten.

§ 37.

L.n. Vid sammanträde av flere kommuners ombud föres protokollet av ordföranden eller under hans tillsyn av den, som mötet därtill utses, och bör i protokollet ingå uppgift över samtliga vid sammanträdet närvarande och däreifrån uteblivna ombud.

L.n. Kan protokollet icke genast justeras, sker detta genom utsedda justeringsmän på dag, som vid sammanträdet bestämmes. Det underskrives av ordföranden och den som fört protokollet, samt, där protokollet genast justeras, av ett ombud för varje kommun, men i annat fall av justeringsmännen. Protokollet jämte därtill hörande handlingar skall förvaras hos ordföranden för fullmäktige i den kommun, inom vars område det gemensamma sammanträdet ägt rum.

L.n. Inom fjorton dagar efter mötet skall av protokollet behörigen styrkt avskrift sändas till varje vid sammanträdet företräd kommun för att genom försorg av vederbörande fullmäktiges ordförande oförhövat bringas till medlemmarnas av kommunen kännedom i den ordning som angående kommunala tillkännagivanden är gällande.

L.n. Utgående expeditioner underskrivas av mötets ordförande.

§ 38.

L.n. Beslut tillkommet vid sammanträde av flere kommuners ombud, befordras, där ej annorlunda är stadgat, till verkställighet såsom vid sammanträde i enlighet med stadgandena uti denna lag därom bestämts.

L.n. I fall vid sammanträde av ombud åt en eller flere personer eller utskott uppdrages göromål, må därvid antagas instruktioner för sådana personer eller utskott.

§ 39.

L.n. Arvode och resekostnadsersättning åt ombud, som utsetts för gemensamt sammanträde, fastställs och utgives av den kommun ombudet företräder.

L.n. Övriga vid sammanträde föranledda kostnader bestridas på sätt vid sammanträde därom beslutits.

§ 40.

L.u. med Aktar Landskapsnämnden eller landshövdingen det nödigt av kom-redaktio-nell munerna infordra utlåtande eller förklaring i ärende, som å samman-ändring av Su.träde av flere kommuners ombud behandlats och för vilket gemensam bestyrelse utsetts, anhålle om denna bestyrelses utlåtande; och å-lägge denna att efter omständigheterna också uppmåna de skilda kommunerna att uttala sin åsikt i saken eller föranstälta samman-träde av ombud, därest sådant befinnes nödigt.

§ 41.

L.n. För övrigt lände i avseende å sammanträde av flere kommuners ombud i tillämpliga delar till efterrättelse, vad i denna lag om kommunalfullmäktiges sammanträde är stadgat.

IV kap.

Om kommunalnämnd.

§ 42.

L.n. I varje kommun skall finnas en kommunalnämnd, som i enlighet med bestämmelserna i denna lag och de föreskrifter, vilka av kommunalfullmäktige eller annan myndighet lagligen påbjudas till efter-rättelse ombesörjer förvaltningen inom kommunen, bevakar dess gem-samma fördelar samt till verkställighet befördrar fullmäktiges be-slut och förfoganden.

§ 43.

L.n. Kommunalnämnden utgöres av ordförande, viceordförande samt en-

- 39 -
ligt kommunalfullmäktiges beslut, av minst fyra ledamöter, vilka alla tillika med nödigt antal suppleanter av fullmäktige utses bland kommunens valbara medlemmar.

L.n. Till dessa befattningar må likväl ej väljas domhavande, kronofogde, kronolänsman, polis eller utmätningsbiträde, ej heller tjänsteman eller betjänt som är anställd vid kommunalnämnden eller annan för kommunens förvaltning tillsatt styrelse och är för sin befattning redo skyldig. Tjänsteman och betjänt må ej mot sin vilja åläggas att mottaga befattning i kommunalnämnd.

§ 44.

S.u. Ordförande, viceordförande och ledamöter i kommunalnämnd väljas för tre år. Av nämndens ledamöter avgår årligen en tredjedel, de två första åren genom lottning och därefter i tur.

L.n. Beträffande rättighet för vald person till avsägelse och avgång gälla vad om fullmäktige i sådant avseende är i §§ 11 och 12 av denna lag samt i § 43 av kommunala vallagen stadgat.

§ 45.

L.n. Har ordförande, viceordförande eller ledamot i kommunalnämnd blivit vald till ordförande eller viceordförande för fullmäktige, skall han från nämnden avgå.

§ 46.

L.u. med Om verkställt val av ordförande och viceordförande i kommunalred.

ändr. nämnd skola fullmäktige till landskapsnämnden och landshövdingen av

S.u. insända skriftlig anmälan.

§ 47.

L.n. Kommunalnämnden sammanträder å de tider och det ställe, nämnden bestämmer, då och när ordföranden finner det nödigt eller flertalet av nämndens ledamöter gör framställning hos ordföranden.

L.n. Till sammanträdet äger ordföranden utfärda kallelse på av nämnden beslutet lämpligt sätt.

§ 48.

L.n. Äro ordföranden och viceordföranden i kommunalnämnden av jäv eller annan giltig orsak hindrade att infinna sig vid utsatt sammanträde eller att delta i behandlingen av något ärende, äge nämnden bland sina medlemmar utse annan ^{att} för tillfället föra ordet.

L.n. Suppleant bör i sådant fall såsom ock då hinder för ledamot yppas

pats, av sålunda förhindrad inkallas till sammanträdet.

§ 49.

L.n. Beträffande kommunalnämndens rätt att fatta beslut, ordförandens, viceordförandens, ledamots eller inkallad suppleants utelämnande från sammankomst, framställande av omröstningsproposition och ordningen för fattande av beslut skall, vad i §§ 21, 23 och 24 om kommunalfullmäktige är stadgat, i tillämpliga delar tjäna till efterrättelse, dock sålunda, att fråga, som vid sammanträde väckts, kan omedelbart avgöras.

L.n. Då kommunalnämndens beslut rör någon person enskilt, bör detsamma delgivas på dätt i § 27 angående kommunalfullmäktiges beslut är stadgat. I övrigt fall skall beslut, där nämnden med hänsyn till sakens beskaffenhet finner nödigt, att detsamma meddelas kommunens medlemmar i avseende å kännedom eller för att beslutet må vinna laga kraft, delgivas kommunens medlemmar i den ordning, som angående kommunala tillkännagivanden i denna lag är stadgat.

§ 50.

L.n. Vid kommunalnämndens sammanträde föres protokollet av ordföranden eller under hans tillsyn av kommunalsekreterare, där sådan finnes, eller av annan person, som nämnden därtill utsett.

L.n. Ordföranden ombesörjer skriftväxlingen, uppsätter brevkoncept, för diarier och förteckningar över av honom utfärdade intyg och bevis, mottager till nämnden ställda skrivelser och framställningar, övervakar räkenskapernas ordentliga förande, vårdar nämndens handlingar och upprättar över dem förteckningar och anför såsom biträde sekreterare, där sådan finnes.

L.n. Ordförande och ledamöter åtnjuta för sitt uppdrag ersättning, som av kommunalfullmäktige bestämmes.

§ 51.

L.n. Protokoll skall justeras genast eller vid nämndens nästa sammanträde.

L.n. Nämnden vare dock obetaget att åt ordföranden och minst tvenne särskilt för varje gång för ändamålet utsedda medlemmar uppdraga protokollets justering på av nämnden utsatt dag.

L.n. Protokollet underskrives av ordföranden och den, som för detsamma, samt, där justering genast äger rum, av tvenne medlemmar av nämnden, men i annat fall av justeringsmännen.

L.n. Utgående expeditioner underskrivas av ordföranden samt kommunalsekreteraren, där sådan finnes anställd.

§ 52.

L.n. Ordförande i kommunalnämnd utfärdar i fall av behov och på grund av den kännedom han äger, beträffande kommunens inom densamma boende medlemmars ställning och villkor, vederhäftighets- eller fattigdomsintyg samt andra bevis, varom särskilt är stadgat; och bör sådant intyg eller bevis bestyrkas med nämndens sigill.

§ 53.

L.n. För handhavandet av kommunens penningemedel och andra tillgångar samt av den kommunala förvaltningen i övrigt ansvara kommunalnämndens ordförande och ledamöter enligt allmän lag.

§ 54.

L.n. Kommunalnämnd må, när fullmäktige anse det nödigt, sig till biträde antaga sekreterare, särskild kassör ävensom tillsyningsmän och andra funktionärer.

L.n. Vid tillfälligt behov och i brådskande fall, vare kommunalnämnd dock obetaget att, utan att fullmäktige så beslutit, anställa erforderliga biträden med skyldighet för nämnden att anmälsaken till fullmäktiges godkännande vid nästföljande sammanträde.

L.n. Nämnda funktionärer och biträden, vilka avlönas enligt provning, handla under kommunalnämndens ansvar och i enlighet med föreskrifter, som av denna utfärdats.

§ 55.

L.n. Kommunalnämnd åligger att förbereda de ärenden, vilka nämnden insänder samt på anhållan till fullmäktige/ till fullmäktige och övriga myndigheter giva utlåtanden över kommunen berörande angelägenheter.

§ 56.

L.n. Det tillhör kommunalnämnden att, därest kommunen befriats från skyldigheten att tillsätta särskild fattigvårdsstyrelse, handhava fattigvården inom kommunen.

§ 57.

L.n. Å kommunalnämnden ankommer, där särskild hälsovårdsnämnd av fullmäktige ej är tillsatt, att övervaka allmänna hälsotillståndet inom kommunen, så ock hälso- och sjukvården; och skall den i dessa och därmed sammanhängande ärenden, såsom i frågor om vaccinationen,

barnmorskeverksamheten, farsoter och smittosamma sjukdomar bland människor och djur, ställa sig till efterrättelse, vad i sådant fall särskilt föreskrives.

L.n. Kommunalnämnden äger i synnerhet hålla hand däröver, att sinnes sjuka beredes tjänlig vård samt att de medellösa, vilka råkat i sinnes- eller annan sjukdom, på kommunens bekostnad undfå erforderlig behandling och omvårdnad.

L.n. Likaså bör nämnden övervaka, att blinda, dövstumma och lytta personer, de där icke kunna sköta sig själva, förhjälpas till nödg omvårdnad och, såvitt möjligt, erforderlig undervisning.

§ 58.

L.n. Angående kommunalnämndens åligganden med hänsyn till frågor rörande förmynderskap och vad därmed sammanhänger, är särskilt stadgat.

§ 59.

L.n. Kommunalnämnden äger i sin helhet, så ock dess ledamöter, envar i sitt distrikt, övervaka ordningen inom kommunens område och förebygga ofog och överträdelser av allmän lag eller fastställda ordningsstadgar samt i detta avseende erhålla biträde och understöd av de enligt § 54 anställda personer eller av andra medlemmar i kommunen, i den ordning och på dettsätt, som av kommunalfullmäktige föreskrivas.

L.n. Vid utövandet av omförmälda verksamhet må nämnden jämväl erhålla bistånd av ortens ordningsmyndigheter; och äger nämnden å sin sida samverka med dessa, när ordningsmakten ensom icke förmår avstyra ofog eller oordning.

§ 60.

L.n. Kommunalnämndens ledamöter äga, envar för sitt distrikt, övervaka mantalsskrivningen inom kommunen och tillse, att därvid lämnade uppgifter, som strida mot verkliga förhållandet, rättas.

L.n. Även har nämnden att tillhandagå myndigheterna vid insamlandet av statistiska uppgifter enligt de förordnanden och formulär, som redan förefinnas eller av vederbörande nämnden tillställas.

§ 61.

L.n. Därest vården om och förvaltningen av kommunens gemensamma egendom i löst och fast icke åvälvts en särskild styrelse, handhar

- 43 -

kommunalnämnden inseendet häröver, och bör nämnden över egendomen föra noggranna förteckningar. Härvid äger nämnden särskilt vaka öfver att kommunen tillhörig jordegendom väl förvaltas samt att des-hus och byggnader ordentligt uppföras och underhållas ävensom att kommunens/pane-spannmålsförråd, magasin och andra inrättningar, kassor, fonder, donationer samt övriga medel och tillgångar behörigen för-valtas och användas.

§ 62.

L.n. Kommunalnämnden förvaltar kommunens penningväsen och verkställe: vederbörligen påbjudna eller beviljade utbetalningar för kommunen, där ej särskilt är annorlunda stadgat.

L.n. Vid debitering och uppbörd av samt redovisning för till kommun-nens gemensamma behov anslagna utbetalningar äger nämnden iaktta-ga gällande stadganden eller vad därom framdeles varder förordnat.

L.n. Öfver de böter, som blivit av kommunalmyndighet för utevaro ut-dömda, skall kommunalnämnden uppgöra specificerad längd, i enlig-het varmed nämnden äger uppbära böterna och för dem redovisa.

§ 63.

L.n. De särskilda i § 4 antydda nämnder, styrelser eller personer, vilka kommunalfullmäktige tillsatt för vissa verkställighets- och förvaltningsåtgärder, stå närmast under kommunalnämndens inseende och skola förty öfver sin förvaltning till kommunalnämnden årligen före den 15 februari avlämna redovisningar och berättelser, uppgjör-da för nästföregående kalenderår och avfattade på sätt, därom av fullmäktige föreskrivits.

L.n. Finner kommunalnämnden att omförmälda nämnder, styrelser eller personer med avsikt, av vårdslöshet eller försúmlighet låtit fel komma sig till last, anmäla, såframt rättelse ej annorlunda kan åstadkommas, om förhållandet hos kommunalfullmäktige.

§ 64.

L.n. Öfver sin verksamhet äger kommunalnämnden årligen före den 15 mars till fullmäktige avlämna berättelse för nästföregående kalen-derår, på sätt fullmäktige därom närmare förordnar.

§ 65.

L.n. Angående rätt för vederbörende präst och läkare att vid behand-ling av vissa frågor deltaga i kommunalnämnds eller annan för kom-

munalt ändamål tillsatt styrelses verksamhet, gälle vad därom annan
 norstades är stadgat.

§ 66.

L.n. Den, som bor eller uppehåller sig inom kommunen, vare skyldig
 att inställa sig inför kommunalnämnd, då hans hörande i ordnings-
 mål, eller i ärende, för vilka han inför nämnden är redo skyldig,
 anses nödigt och han genom någon kommunalnämndens ledamot eller
 annan av nämnden därtill utsedd person i närvaro av vittnen minst
 fyra dagar förut förande uppgiven sak erhållit kallelse till sam-
 manträdet.

L.n. Utebliver den sålunda kallade och styrker ej laga förfall, plik-
 te till kommunens allmänna kassa tjugu mark och vare vid vite av
 femtio mark skyldig att tillstädeskomma å annan utsatt dag.

L.n. Har den tredskande blivit bevisligen underrättad om detta näm-
 ndens beslut och likväl icke infunnit sig, äge nämnden hos krono-
 länsmannen å orten anhålla om handräckning till den uteblivnes
 inställande.

V kap.

Om kommunalskattskyldighet och kommunala taxeringsmyndigheter.

§ 67.

L.n. Till de utgifter, som enligt § 5 mom. 2 : denna lag omförmälas
 och böra för kommunens behov bestridas, är, utan avseende å tros-
 bekännelse och medborgarrätt, envar,

L.n. vilken inom kommunen, evad han där bor eller icke, äger eller
 brukar jord eller innehar annan fast egendom,

L.n. med eller där idkar rörelse, näring eller yrke, såsom ock envar

red.
 ändr. vilken inom kommunen har eller bör hava sitt bo och hemvist,
 av S.u. pliktig att bidraga i förhållande till det antal skattören honom
 genom taxering påförts.

L.n. Enahanda skyldighet åligger även menighet, sammanslutning, an-
 stalt eller stiftelse för den inkomst de inom kommunen åtnjuta av
 fastighet, näring, rörelse eller annan inkomstkälla. Dock är ideell
 sammanslutning, anstalt eller stiftelse skattskyldig endast för in-
 komst av fastighet samt av näring och rörelse.

L.u. Staten och landskapet äro skattskyldiga för inkomst av sådana
 lantbruks- och övriga fastigheter, vilka icke användas för allmän-

na ändamål, för halva nettoavkastningen av industriell och annan rörelse, vilken är med privata företag jämförlig, samt likaså för hälften av den nettoinkomst, staten eller landskapet, utan avdrag för förvaltningskostnaderna, erhåller genom från dess skogar ske-
ende försäljning av skog eller skogsprodukter eller dessas användande för egna förädlingsverk. Dock skall skatt icke erläggas för arrendeinkomst, som staten eller landskapet erhåller från utarrenderade boställen och kungsgårdar samt andra dylika lägenheter, ej heller från inkomst av produktiva företag, vilka huvudsakligen äro i verksamhet för tillgodoseende av stats- eller landskapsinrättningarnas behov.

L.n. Hustru skall särskilt beskattas för den inkomst, varöver hon enligt lag råder.

L.n. Av den skattskyldiges inkomst motsvarar ett belopp av etthundra mark ett skattöre.

§ 68.

L.n. Där i lag eller författning stadgat är, att kommunalutskyld skall utgå enligt annan grund än den i § 67 omförmälda eller att vissa från skattskyldighet till kommunen eljest befriade medlemmar skola till fyllande av särskilda behov bidraga, gäller till efterrättelse, vad sålunda förordnat är.

L.n. Däremot må kommunen ej besluta någon avvikelse från den i nämnda lagrum stadgade grunden för kommunala utskylders fullgörande.

§ 69.

L.n. Taxering skall försiggå i början av året näst efter det, förrättningen avser, och verkställas av en taxeringsnämnd, som består antingen av kommunalnämnden, för ändamålet förstärkt med erforderligt antal av kommunalfullmäktige utsedda röstberättigade medlemmar av kommunen, eller ock av en särskild, av kommunalfullmäktige vald taxeringsnämnd.

L.n. Ordförande och viceordförande i taxeringsnämnden utses av kommunalfullmäktige.

L.n. Sålunda sammansatt nämnd skall såvitt möjligt utgöras icke blott av fastighets- och jordägare utan även av näringsidkare och andra medlemmar i kommunen.

§ 70.

L.u.med Taxeringsnämnden tillhör att samvetsgrant uppskatta den inkomst några smär- varje skattskyldig kan anses för taxeringsåret hava åtnjutit av fastighet inom kommunen, av därstädes idkad rörelse, näring eller ringar av S. yrke samt, därest han i kommunen har eller bör hava laga bo och

hemvist, av lön, pension eller andra inkomstkällor, På grund härav påføres, såsom i § 67 sägs, envar skattören.

L.u. Vid skiljaktighet i meningar röstas efter huvudtalet, och vare uppskattning gällande efter flertalets mening; men utfalla rösterna lika, gälla den mening, som länder till den taxerades förmån. Vid omröstning skola minst två tredjedelar av nämndens medlemmar närvara.

L.u. För förfallolös utevaro från taxeringsnämndens sammanträde böte ordförande och ledamot, såsom i § 23 sägts.

L.n. Medlem av taxeringsnämnd må ej vid behandlingen av sin egen deklaration i nämnden närvara.

S.u. Fullmäktige äga att besluta, huruvida och till vilket belopp arvode åt ordföranden och medlemmarna i taxeringsnämnden skall erläggas.

S.u. Lag samma vare angående gottgörelse för resekostnader.

§ 71.

L.n. Över taxeringen upprättas en längd, som för varje skattskyldig upptager hans uppskattade inkomst från fastighet, av näring och rörelse eller av annan tillgång samt det antal skattören honom påförts.

§ 72.

L.n. Sedan taxering blivit verkställd, skall den däröver upprättade längden tillställas ordföranden i kommunalfullmäktige, vilken har att genom kungörelse på kommunens anslagstavla tillkännagiva, på vad ställe densamma kan av dem, som sådant önska, överses och granskas inom fjorton dagar från den tid kungörelsen anslogs. Kungörelsen bör även innehålla underrättelse om dag, då skattskyldig är i tillfälle att emot längden framställa de anmärkningar, vertill han kan finna skäl föreligga.

L.n. På utsatt dag bör längden vid sammanträde av fullmäktige, förstärkta med en fjärdedel av taxeringsnämndens härtill av nämnden utsedda ledamöter, till allmän granskning framläggas, därvid envar

- 47 -
lämnas tillfälle att mot längden göra anmärkning, vartill han beträffande den honom övergångna taxeringen finner anledning. Över framställd anmärkning beslute sålunda förstärkte kommunalfullmäktige genast och låte såvitt anmärkningen godkännes, därav föranledd ändring i längden införa.

L.n. Kommun vare dock obetaget att uppdraga prövningen av anmärkningar mot taxeringslängden åt en särskild, av kommunalfullmäktige utsedd prövningsnämnd, vars medlemmar till en fjärdedel av hela antalet böra väljas bland ledamöterna i taxeringsnämnden. Är prövningsnämnd tillsatt sammanträde nämnden, sedan den i mom. 1 utsatta granskningsstiden förflutit, på tid och ställe, varom kungöres på sätt i denna lag om kommunala kungörelser stadgas, för att motta och pröva de anmärkningar, som emot taxeringen framställts; och skall prövningsnämndens beslut i varje fråga genast efter avgörandet offentligen avsägas. Beträffande omröstning, skiljaktighet i meningar, beslutförhet och ansvar för förfallolös utevaro samt ersättning gälle för prövningsnämnd vad i § 70 om taxeringsnämnd finnes föreskrivet.

S.u. I på ovannämnt sätt tillsatt särskild prövningsnämnd utse kommunalfullmäktige ordförande och viceordförande.

§ 73.

L.n. Kommunalnämnden tillhör att för varje år uppgöra ett utgifts- och inkomstförslag för kommunen.

L.u. I utgiftsförslaget upptagas:

L.n. 1) skulder som antingen till hela beloppet eller endast till viss del förfalla till betalning under det nästföljande året;

L.n. 2) utgifter, som enligt redan fattade beslut böra under samma år bestridas;

L.n. 3) utgifter, som därutöver av nämnden anses kunna för kommunens gemensamma behov påkallas under det kommande året; och

L.u.med 4) förslagsvis ett belopp att vid förefallande oförutsedda behö-
mindre
ändr. hov användas.

av S.u.
L.n. Uti inkomstförslaget upptages:

L.n. 1) det löpande årets påräknade behållning;

L.n. 2) för kommunalbehov redan beviljade medel, som under det kommande året till uppbörd förfalla;

.n. 3) inkomster, som på annan grund anses komma under det nästföljande året kommunen till godo; och

L.n. 4) det belopp som ytterligare erfordras, jämte förslag till desamma anskaffande.

L.n. De särskilda styrelser eller personer, vilka blivit tillsatta för vissa verkställighets- eller förvaltningsåtgärder, äga att i god tid till nämnden avlämna specialförslag för det nästföljande året öfver de utgifter och inkomster, som till deras förvaltning höra.

§ 74.

L.n. Utgifts- och inkomstförslagen böra vara så tidigt uppgjorda, att desamma vid kommunalfullmäktiges sammanträde i november eller december månader, varom stadgas i § 17, kunna till granskning framläggas. Sedan denna försiggått, samt frågor om nya utgifter, vilka i förslagen förekomma, blivit avgjorda, skola dessa jämte kommunalfullmäktiges beslut överlämnas till kommunalnämnden, som har att i förslagen införa av fullmäktige beslutna ändringar och tillägg ävensom att ofördröjligen på grund av den granskade taxeringslängden samt de sålunda fastställda utgifts- och inkomstförslagen upprätta debiterings- och uppbördslängd. Vad av kommunalfullmäktige beviljats att under det nästföljande året uppbäras, skall såsom det löpande årets kommunalutskylder påföras alla dem, som anses skyldiga att för det året utgöra kommunalskatt, sålunda, att hela utgiftsbeloppet varder jämt fördelat på alla i kommunen uttaxerade skattören.

§ 75.

L.n. Debiterings- och uppbördslängd skall innehålla hänvisning till de beslut, på vilka taxering sig grundar med uppgift därjämte på det belopp, som bör utgå antingen efter åsatta skattören eller annan i lag eller särskild författning ingående bestämning, såsom antydes i § 68 mom. 1, samt upptaga varje skattskyldig till bostad och namn, de honom påförda skattören, antalet av de hos honom skattskrivna personer och de för olika beskattningsföremål hos honom särskilt uttaxerade kommunalutskylder. Till nödig kontroll över uppbörden böra jämväl särskilda kolumner för anteckning av inbetalningar och rester vara i längden uppdagna.

§ 76.

L.n. Debiterings- och uppbördslängd skall efter kungörelse hållas tillgänglig för granskning under fjorton dagars tid på sätt i § 76 om taxeringslängd stadgat är.

L.n. Anmärkning emot debiterings- och uppbördslängden må inom en vecka efter sagda tid framställas hos kommunalnämndens ordförande, och efter omständigheterna vidtager erforderlig rättelse eller överlämnar ärendet till nämndens prövning. Sker rättelse ej, stände sakägaren öppet att anmäla ärendet till åtgärd av kommunalfullmäktige.

§ 77.

L.n. Sedan den i § 76 bestämda tiden för framställande av anmärkning mot debiterings- och uppbördslängden tilländagått, åligger det kommunalnämnden att utfärda debetsedlar och låta dessa så fort ske kan, å vissa, i mån av kommunens vidd och folkmängd utsedda och å kommunens anslagstavla kungjorda ställen de skattskyldiga tillhandahållas.

L.n. Därefter skall å tid eller tider, varom kommunalfullmäktige förordnat, uppbördsstämma, efter därom fjorton dagar förut skedd kungörelse, å lämplig ort anställas samt av kommunalnämnden eller vissa dess medlemmar eller ock av nämnden antagen uppbördsman förrättas.

§ 78.

L.n. Finnes någon i debiterings- eller uppbördslängd upptagen, till utskyld pliktig person hava från kommunen bortflyttat under loppet av det år, för vilket debiteringen skett, skall han icke desto mindre erlægga den honom påförda utskylden, men vare för samma år frikallad från betalning till den kommun dit han inflyttat, såframt ej utskylden är sådan, att den bör utgå, evad han varit inom kommunen bosatt eller icke.

§ 79.

L.u. De till kommunen skattskyldige, som utan laga förfall uraktlåtit att inom stadgad tid göra anmärkning mot taxeringslängd eller mot debiterings- och uppbördslängd, hava vidare rätt till klagan förklarad. Har någon framställt anmärkning mot sagda längder, men den ej blivit godkänd, må han över beslutet sig besvära i den ordning, nedan sägs. Dock vare han icke desto mindre pliktig att det påförda utskyldsbeloppet å uppbördsstämma erlægga, men äge rätt att få

det överdebiterade beloppet åter med därå upplupen ränta efter en procent för varje full månad från tiden för betalnings- till återbetalningsdagen, i händelse hans besvär godkännas, jämte ersättning för de kostnader, han för sin ändringsansökan nödgats vidkänna, därest ej synnerlig anledning förekommer att befria kommunen från slik ersättningsskyldighet. Ränteberäkning äge likväl icke rum för längre tid än till den dag, då det utslag, varpå återbetalningen sig grundar, vunnit laga kraft.

L.u. Var som uraktlåter att inom utsatt tid erlægga honom påförd kommunalskatt, vare, såvitt i lag icke annan påföljd för sådan uraktlåtenhet är stadgad, pliktig att för varje fullt belopp av ettkuniga mark av den oguldna skatten eller del därav erlægga skattetilllägg med en mark för varje efter den bestämda betalningsdagen förfluten månad eller del därav.

L.n. Yppas felräkning eller annan uppenbar oriktighet vid taxeringsförfarandet, skall sådan, evad den, som härav blivit lidande, häröfver framställt anmärkning eller ej, vid anträffandet av uppbördsmyndigheterna rättas, och är även i ty fall den, som härav lidit skada, berättigad att å inbetalad och återburen skatt erhålla ränta efter vad i mom. 1 sägs.

§ 80.

L.n. Kommunalnämnd tillhör att över de utskylder, som icke blivit erlagda och ej heller av kommunalfullmäktige avskrivna, upprätta skild restlängd och densamma inom två månader efter uppbördsstämans beslut till utmätningsmannen på orten överlämna; åliggande det denne att de utestående utskylderna i laga ordning indriva och för dem i tjänsteväg för nämnden redovisa.

§ 81.

L.n. Kommunalräkenskaperna, vilka föras artingen av kommunalnämnd eller annan förvaltningsmyndighet eller enskild person, skola för kalenderår upprättas.

L.n. Av kommuner särskilt tillsatta styrelser eller personer åligga att före den 15 februari varje år till kommunalnämnd avlämna, jämte berättelse över sin förvaltning, redovisning över de medel, som desamma under nästföregångna år omhändertagit. Dessa berättelser och redovisningar skola jämväl ingå i sammandrag uti den allmänna

- 51 -
berättelse och redovisning över kommunens medel, nämnden har att uppgöra, och vilken för varje år före den 15 mars det påföljande året skall till ordförande i kommunalfullmäktige avlämnas.

§ 82.

- L.u. För granskning av räkenskaperna och den ekonomiska förvaltning utse fullmäktige, på sätt i § 18 nämnts, revisorer och suppleanter.
- L.n. Dör revisor eller avgår han av annan laga orsak, innan tiden för hans befattning ute är, skall fyllnadswal anställas, och tjänst göre de sålunda valde under den tid, som för den avgångne skulle återstått.
- L.n. Det åligger revisorererna vid laga påföljd ej mindre att sorgfältigt granska de i § 81 omnämnda räkenskaperna ävensom kommunens värdepapper och kontanta tillgångar än ock att undersöka, huruvida räkenskaperna överensstämma med det för året uppgjorda utgifts- och inkomstförslaget samt att över granskningen avgiva berättelse, som inom förelagd tid avlämnas till kommunalfullmäktiges ordförande. Denne tillkommer att efter utfärdad kungörelse hålla räkenskaperna och revisionsberättelsen under fjorton dagars tid tillgängliga för kommunens medlemmar, varjämte han äger att över de av revisorererna tilläventyrs gjorda anmärkningarna infordra vederbörande redogörarens förklaring.
- L.n. Jämväl böra revisorererna minst två gånger om året på förut icke tillkännagiven tid verkställa inventering av kommunens samtliga kassor och, i händelse därvid missförhållanden skulle yppas, därom genast till kommunalfullmäktiges ordförande anmäla; varjämte revisorererna skola med ledning av i § 67 omnämnda förteckningar över kommunens gemensamma egendom i löst och fast på lämplig tid årligen inventera den lösa egendomen samt minst vart tredje år å fastighet anställa besiktning för utrönande av egendomens tillstånd och förvaltning. Yppas vid dessa förrättningar vanvård eller förskingring eller annan felaktighet, framställa därom i revisionsberättelsen anmärkning.
- L.n. Kommunalfullmäktige beslute på sammanträde, varom i § 18 stadgas, huruvida anmärkning må förfalla eller av särskild kompromiss prövas och avgöras. I förra fallet, eller om anmärkning ej blivit gjord eller vid sammanträde ej göres eller icke godkännes, meddele

fullmäktige vederbörande ansvarsfrihet för dess förvaltning.

§ 83.

S.u. Skall kompromiss tillsättas, utse däri kommunalfullmäktige en eller tvenne och den redogörande styrelsen lika många ledamöter antingen bland kommunens egna medlemmar eller bland andra personer som äro i åtnjutande av aktning och förtroende. Undandrager sig redogörande styrelse att inom 30 dagar efter erhållen uppmaning sådant val verkställa, ankomme på domhavanden i orten att på anmälan av kommunalfullmäktige utse de för kompromissens fulltalighet erforderliga ledamöterna.

L.n. De sålunda kallade kompromissarierna skola därefter sammanträda och dessutom gemensamt eller, där de ej äro ense, efter de flesta rösterna och, om dessa äro lika, efter lottning invälja en ledamot, varefter de alla sig emellan utse ordförande. Kompromissrätten äger avgöra, i vad mån gjord anmärkning må godkännas eller icke och vad vederbörande i anledning därav hava att iakttaga, samt utslag i frågan meddela, däruti ändring ej sökas får.

L.n. Ej må den, som blivit invald till ledamot i kompromissrätt uti den kommun, inom vilken han är bosatt, utan viktiga skäl och hinder sådant förtroendeuppdrag sig avsäga.

VII kap.

Om skyldighet att avgiva inkomstdeklaration för kommunalbeskattning.

§ 84.

L.n. Till ledning vid taxering för den kommunala beskattningen vare oberoende av medborgarskap, envar, som enligt § 64 är till kommunen skattskyldig, pliktig att till kommunens taxeringsnämnd avgiva uppgift - deklaration - över sin inkomst under föregående år.

§ 85.

L.n. Skyldighet att avgiva deklaration eller annan uppgift, varom i denna lag stadgas, åligger för hustru mannen, såvida hustrun icke särskilt skall beskattas, för omyndig och under förmynderskap stående person förmyndaren, för sådan frånvarande, för vilken godman förordnats, godemannen, beträffande vad han har under sin förvaltning, för oskiftat sterbhus den, som har boet om händer, evad han är delägare eller syssloman, samt, där boet är skiftat, den, som

- 53 -

vid tiden för skiftet förvaltad boet. Avliden persons inkomst deklareras av den, som enligt lag äger att låta uppteckna boet.

L.n. För bolag, andelslag, ekonomiska föreningar och stiftelser åligger deklarationsskyldigheten jämte därmed sammanhängande förpliktelser vederbörande styrelse, förvaltning eller syssloman.

L.n. Den, som för frånvaro eller annan orsak är hindrad att deklarerat, vare berättigad att hos taxeringsnämnden anmäla annan person att i sitt ställe fullgöra deklarationen med angivande tillika av tiden för uppdragets varaktighet; och äge nämnden sedermera i allmänhet vad deklarationen rör, hålla sig till ombudet, stående dock huvudmännen själf äventyret, i fall något i avseende å uppgiftsskyldigheten av ombudet åsidosättes.

§ 86.

L.n. Deklaration avgives på heder och samvete. Den avfattas skriftligen medelst ifyllande av blankett, en eller flere, enligt av landskapsnämnden fastställda formulär och bör upptaga:

L.n. a) den deklarationsplikiges namn, yrke eller verksamhet, bonings ort och adress;

L.n. b) noggrann uppgift över hans inkomster under den tid beskattningen avser;

L.n. c) uppgift, behörigen specificerad, över de avdrag från bruttoinkomsterna, som han yrkar att få räkna sig tillgodo vid taxeringen, samt, om avdraget är beroende av inkomstens storlek, uppgift därom, att han icke haft i annan kommun skattbar inkomst eller, därest han haft sådan inkomst, huru stor denna inkomst i de olika kommunerna är sammanräknad.

L.n. Har uppgiftspliktig drivit rörelse eller yrkesverksamhet på olika orter eller eljest haft inkomst inom två eller flere kommuner, skall han i deklarationen tillika angiva, huru enligt hans mening inkomsterna böra i avseende å taxeringen fördelas mellan de särskilda kommunerna.

§ 87.

S.u. Angående från annan fastighet än lantbruksfastighet eller från annan inkomstkälla härrörande inkomst, som endast uppskattningsvis kan bestämmas, vare deklarationspliktig skyldig att i stället för sifferuppgifter meddela de upplysningar, som äro av nöden för be-

räkande av sådan inkomst.

§ 88.

L.n. Bolag, andelslag och övriga näringsidkare böra, såframt de enligt gällande lag äro skyldiga att föra bok, jämte deklarationer inlämna bestyrkt avskrift av in- och utgående balansräkning samt vinst- och förlustkonto för den tid, deklarationen omfattar, ävensom specifikation över verkställda avskrivningar å fastighet, inventarier, maskiner och mera dylikt.

L.n. Bolag, andelslag och ekonomiska föreningar åligger att tillika inlämna avskrift av sin revisionsberättelse jämte protokollsutdrag, utvisande, vad i anledning av revisionsberättelsen vid allmänt sammanträde beslutits.

§ 89.

L.n. Skattskyldig vare pliktig att, förutom deklaration, på anmaning av taxeringsnämnden meddela de uppgifter och kompletterande upplysningar, som nämnden finner för taxeringen erforderliga; möter svårighet att avgiva dessa uppgifter skriftligen, vare deklarationspliktig medgivet att själv eller genom ombud göra ifrågavarande meddelanden muntligen, varvid desamma böra av taxeringsnämndens ordförande på blankett införas och vid enhanda förpliktelser som deklarationen av den, som uppgifterna avlämnat, med namnunderskrift bestyrka.

§ 90.

L.n. På anmaning av taxeringsnämnden åligger det skattskyldig att på tid, som honom av nämnden förelägges, till genomseende av nämnden förete sina affärsböcker, inventeringslängd, kontrakt, skuldsedlar, verifikat med flere handlingar, som kunna tjäna till ledning vid hans taxering; granskningen av handlingarna bör så vitt möjligt ske i den uppgiftspliktiges bostad eller affärslokal.

L.n. Taxeringsnämnden kan ock låta edsvuren revisor granska den skattskyldiges bokföring och därur meddela nämnden för taxeringen erforderliga uppgifter. Där uppgiftspliktig det fordrar, är taxeringsnämnden skyldig att iakttaga sådant förfarande.

§ 91.

L.u. I nedannämnt avseende äro vederbörande skyldiga att på förfrågan av taxeringsmyndigheterna tillhandahålla desamma eller av den befullmäktigad person upplysningar, nämligen:

L.n. a) statens, landskapets, kommunens eller annan menighets ämbetsverk och myndighet beträffande vid dem anställda personers avlöningsförmåner under nästföregående år; börande, då med tjänstebefattning följt fri kost, boställe, bostad eller löningsjord eller inkomst av sportler, expeditiönslösen, bötes- eller beslagsandelar eller andra obestämda eller extra inkomster, sådant särskilt meddelas;

L.n. b) allmänt verk samt styrelse för inrättning eller stiftelse, där befattningshavare eller annan ägt utbekomma pension eller understöd, ävensom styrelse för inhemsk livförsäkrings- eller livränteanstalt samt syssloman för utländsk sådan anstalt, angående beloppet av pension, understöd eller livränta, som under nästföregående år tillkommit viss person;

L.n. c) förmyndarnämnd och kommunalstyrelse, angående sammanlagda beloppet av omyndigs i förmyndarräkning redovisade inkomst för visst år;

L.n. d) envar arbetsgivare i stad eller på landet, beträffande hos honom under nästföregående år tillfälligt eller fast anställd persons avlöningsförmåner under sagda tid med iakttagande i tillämpliga delar av vad ovan under punkt a) är sagt;

L.n. e) bolag, banker, bankfilialer och agenturer ävensom övriga inrättningar likasom ock enskilda personer vare dessutom skyldiga att på anhållan av taxeringsnämnd eller av sådan utsedda personer avlämna upplysningar och bevis för utredande av skattskyldigs inkomst.

L.n. Ifrågavarande upplysningar böra genom taxeringsnämndens försorg hos vederbörande avhämtas.

§ 92.

L.n. Sammanfalla de i § 87 av denna lag omförmälda uppgiftspliktiga räkenskaper icke med kalenderåret, vare dessa skyldiga att deklarerera samt föreställa i sagda paragraf omnämnd utredning för det räkenskapsår, som avslutats närmast före utgången av det kalenderår taxeringen avser.

§ 93.

L.n. Blanketter för deklarationen skola genom kommunens försorg och på dess bekostnad avgiftsfritt tillhandahållas de deklarationsplik

tige på platser inom kommunens område, som av taxeringsnämnden bestämmas.

§ 94.

L.n. Envar, som önskar upplysning beträffande sin deklarationsplikt eller sättet för deklarationen, have rätt att för erhållande av handledning vända sig till person, som av taxeringsnämnden därtill förordnats, och vare denna person skyldig att på begäran jämväl biträda deklarationspliktig vid deklarations skriftliga avfattande. Ersättning härför må varken betingas eller mottagas.

§ 95.

L.n. I § 84 omnämnd deklaration ingives antingen till taxeringsnämnden eller till av denna därtill utsedda personer inom tid, som av nämnden bestämmes och skall kommunens medlemmar till kännedom kungöras såsom angående kommunala tillkännagivanden är föreskrivet; och bör sagda kungörelse jämväl innehålla uppgift om: påföljderna av deklarationens underlåtande eller falsk deklarations avgivande, vem eller vilka taxeringsnämnden förordnat att lämna i § 94 omnämda handledning, var och på vilka tider deklarationsblanketter kunna av deklarationspliktige erhållas samt till vem deklarationen bör inlämnas.

L.n. Deklaration och annan uppgift, som skall avgivas på grund av anmaning, inlämnas direkte till taxeringsnämnden inom tid, som i anmaningen bestämmes.

L.n. Tiden för avgivande av deklaration och annan uppgift må på den uppgiftspliktigas anhållan av taxeringsnämnden efter prövning förlängas.

L.n. Över verkställd deklaration vare deklarationspliktig berättigad att erhålla bevis.

§ 96.

L.n. Anmaning, som i avseende å deklaration eller annat åliggande enligt denna lag av taxeringsnämnden meddelas uppgiftspliktig, skall vara skriftligen avfattad och av nämndens ordförande undertecknad; och bör däri för övrigt angivas icke allenast den tid, som den uppgiftspliktige för åliggandets fullgörande förelägges, utan även det äventyr, han är underkastad, såframt anmaningen ej höras.

§ 97.

L.n. Deklaration och annan uppgift, som avgives skriftligen, må jämväl kunna på den uppgiftspliktiges eget äventyr i betalat brev med allmänna posten insändas till taxeringsnämnden inom föreskriven tid § 98.

L.n. Vid inlämnande eller insändande av deklaration eller annan uppgift vare ej nödigt att bilägga fullmakt eller annan handling till styrkande av att uppgiften avgives av behörig person. Dock bör utredning i nämnda avseende på anmaning föreställas, såframt taxeringsnämnden på grund av särskilda omständigheter prövar sådan vara erforderlig.

§ 99.

L.n. Utan hinder därav, att uppgift uteblivit, och med rätt att pröva, i vad mån avgiven uppgift är av beskaffenhet att böra ~~läggas~~ till grund för taxeringen, äger taxeringsnämnden bestämma den skattbara inkomsten.

L.n. Då vid försäljnings- eller annat avtal i köpeskillingen eller annat vederlag eller tiden för dess erläggande avsevärt avviker från vad på orten är sed, och det framgår, att ett dylikt avtal uppgjorts i avsikt att väsentligen nedbringa den utgående skatten, have taxeringsnämnden rätt att, med beaktande av alla på saken inverkande omständigheter, enligt prövning bedöma, vilket pris och vilken betalningstid böra läggas till grund för fastställande av den beskattning underkastade inkomsten.

L.n. Lägges avgiven uppgift icke till grund för taxeringen, bör anledning därtill angivas i taxeringsnämndens protokoll och på begäran meddelas den skattskyldiga.

§ 100.

L.u. Har i följd av uraktlåtenhet eller oriktigt avgiven deklaration eller annan uppgift något belopp av den skattskyldigas inkomst blivit otaxerat, må sådant inkomstbelopp ännu kunna under något av de nästpåföljande tre åren av taxeringsnämnden, därest förhållandet kommer till dess kännedom, underkastas taxering.

L.u. § 101. Har skattskyldig avlidit, dräbbe eftertaxeringen dödsboet, som svarar blott med boets tillgångar. Är boet skiftat, må delägare icke åsättas större del av sådan ~~taxering~~, än som på hans andel i boet sig belöper.

- 58 -

§ 102.

L.n. Deklaration och annan uppgift, som avgivits till ledning för taxeringen, må icke delgivas andra än taxeringsnämndens i ärendet behandling deltagande medlemmar samt myndighet som för prövning och besvär över taxeringen eller för annat ändamål av dem har behov. Ej heller må densamma inom taxerings- eller prövningsnämnd föredragas i vidare mån, än för deras prövning är oundgängligen nödigt, eller i nämndens protokoll intagas utförligare, än som på grund av föreskriften i § 99 mom. 3 påkallas; och äger nämnden, där sådant av vederbörande uppgiftspliktige påyrkas eller skäl därtill eljest anses föreligga, anförtro uppgifternas granskning åt tre av nämndens medlemmar, vilka det tillkommer att sedermera meddela nämnden, huruvida sagda uppgifter äro riktiga.

L.n. För övrigt åligger det envar, som på grund av tjänst eller offentligt uppdrag tager befattning med deklaration och taxering eller därvid tillkomna handlingar, att i obrottslig tystnad hålla, vad honom därigenom blivit kunnigt, angående de taxerades inkomster och förmögenhetsförhållanden. Dyck må taxeringslängden ej såsom hemlig betraktas.

§ 103.

L.n. Sedan taxering blivit slutförd och prövningsnämnden fullgjort sitt uppdrag, skola avgivna deklamationer jämte till dem hörande handlingar av kommunens styrelse under lås förvaras i minst fem års tid; och må sedermera, såvitt desamma icke äro behöfliga i anledning av anförda besvär, anhålliggjort åtal eller för annat särskilt ändamål, enligt nämnda myndigheters prövning förstöras.

§ 104.

L.u. Angives icke inom utsatt tid deklaration eller annan till taxeringen sig hänförande uppgift eller tillhandahålles icke taxeringsnämnden äskade handlingar eller upplysningar, allt på sätt i §§ 87 - 95 sägs, eller äro de meddelade uppgifterna bristfälliga, kan taxeringsnämnden, därest den skattskyldige icke kan förebringa omständigheter, som ursäktas hans försumlighet, utöver inkomstskatten påföra denne en förhöjning därav av högst tjugo procent; och må nämnden, där sådant prövas nödigt, anmana den försumlige att inom förelagd ny tid fullgöra sin uppgiftsplikt.

L.u. Hörsammas icke heller denna anmaning, kan den skattskyldige ytterligare påföras en förhöjning av ända till trettio procent av inkomstskatten, såframt han icke förmår anföra laga skäl för sin uraktlåtenhet.

§ 105.

L.n. Den, som för att bereda sig eller annan nytta genom avgivande av falsk deklaration eller annan till ledning för taxeringen avsedd uppgift undandrager eller söker att undandraga kommunen skattstraffas, såsom i strafflagen sägs.

§ 106.

L.u. Tredskas den, som enligt §§ 90 och 91 äger tillhandahålla taxeringsmyndigheterna äskade upplysningar, att fullgöra sin skyldighet härutinnan, vare förfallen till högst tio dagsböter, och förelägge rätten honom, där sådant yrkas, visst äventyr att inom av rätten utsatt tid iakttaga vad honom uti ifrågavarande avseende åligger.

§ 107.

L.u. Bryter någon emot den honom på grund av tjänstebefattning enligt § 102 åliggande tystnadsplikt, stånde ansvar såsom tjänsteförbrytelse. Yppar annan person olovligen, vad jämlikt sadga paragraf skall hemlighållas, straffes med böter eller fängelse i högst ett år.

L.u. Ej må förseelse, som här nämnes, av allmän åklagare åtalas, om icke målsegande angivit densamma till åtal.

VIII kap.

Om skattbar inkomst och förfarandet vid taxering.

§ 108.

L.u. Såsom inkomst, på grund varav skatt skall erläggas, anses, med sådan begränsning som nedan sägs, skattskyldigs samtliga årsintäkter i penningar eller penningars värde.

L.u. Såsom inkomst från lantbruksfastighet skall anses den nettoinkomst, vartill avkastningen från likartade fastigheter inom kommunen, med beaktande av på orten gängse drift- och underhållskostnader, arbetslöner samt skälig värdeminskning, i medeltal under det föregående året enligt uppskattning stigit.

L.u. Såsom inkomst räknas även:

L.u. 1) vad skattskyldig för sin och sin familjs räkning tillgodogjort

sig av avkastningen från näring eller av varor, som han tillverkat eller tillsaluhållit.

- S.u. 2) dividend eller utdelning som den skattskyldige uppburit, från aktiebolag, även om samma aktiebolag påförts kommunalskatt;
- L.n. 3) den vinst, som affärsföretag kan uppskattas hava av sin inom kommunen bedrivna rörelse, även om densamma utövas genom agentur, avdelningskontor, filial eller annat dylikt organ;
- L.n. 4) vinsten av tillfällig natur, därunder inbegripen vinst å icke yrkesmässig avyttring av sådan fast eller lös egendom, som säljaren genom köpe eller byte förvärvat, om den fasta egendomen varit i säljarens ägo under mindre än 10 år och lösegendomen under mindre än 5 år, dock efter avdrag av möjligen liden förlust å andra likartade överlåtelser;
- L.n. 5) förmån som skattskyldig åtnjutit genom egen eller fri bostad stad för sig och sin familj; så ock det arbete, den skattskyldiges hemmavarande barn eller andra familjemedlemmar, hustrun undantagen, utfört till förmån för den skattskyldiges hushåll, därest de icke särskilt beskattas, dock i fråga om envar familjemedlem med beaktande av de avdrag, vilka i §§ 112 och 121 omförmälas; samt
- S.u. 6) av trädgård, fiskevatten, betes- och jaktmarker och övriga därmed jämförliga förmåner erhållen nettoinkomst, så ock den skattskyldiges inom lantushållningen utförda arbete, uppskattad i penningar till belopp, som för detta arbete bort erläggas åt en avlönad person, dock högst till 8000 mark, samt så, att ledningsarbete beräknas endast å den del av den odlade jorden, som överstiger 8 hektar, och uppskattas till högst 200 mark för varje full hektar.
- L.u. Dessutom skall såsom skattbar inkomst vid taxeringen av inkomst för år 1927 räknas fyrtio procent av den nettoinkomst, som under beskattningsåret erhållits genom försäljning eller användning av skog och skogsprodukter för andra ändamål än till husbehov och där efter för varje år samma procenttal som året förut minskat med 5.
- § 109.
- L.n. Såsom inkomst anses icke:
- L.n. 1) vad som förvärvats genom giftorätt, i morgongåva eller fördel av oskiftat bo, i hemföljd eller genom gåva, arv, testamente eller fideikommiss till make eller arvinge i rätt upp- eller nedstigande

led; dock räknas såsom inkomst sådant understöd i penningar eller varor, som på grund av åtagande eller annan förpliktelse å bestäm-
da tider erläggas;

L.n. 2) skadeersättning, däri inbegripet, vad som erhållits på grund
av sjuk- eller olycksfallsförsäkring;

L.n. 3) på grund av liv- eller kapitalförsäkring utfallit kapital; samt

L.u. 4) stipendium eller reseunderstöd, som utgivits för vetenskapli-
ga eller konstnärliga studier eller vetenskapliga undersökningar;
ej heller riksdagsmänna- eller landstingsmännaarvoden, ersättning
för ledamotskap i landskapsnämnden, kommunalfullmäktige, kommunal-
nämnden och andra kommunala förtroendeuppdrag, statens och land-
skapets kommittéer eller vad som av staten, landskapet eller annat
offentligt samfund anvisats till bestridande av vid tillfälligt
uppdrag förenade särskilda kostnader.

§ 110.

L.n. Vid uppskattning av inkomst må avdrag ske för alla kostnader
dock icke för skattskyldiges eller hans familjs levnadskostnader,
för inkomstens förvärvande och bibehållande, ej heller för ränta
på hans i egen fastighet eller näring nedlagda kapital eller för
vad den skattskyldige nedlagt i nybyggnad eller för utvidgande av
sin rörelse i maskiner m.m. dylikt.

L.n. Såsom omkostnader för inkomstens förvärvande anses även:

S.u. 1) avlöning, kost och andra förmåner, som skattskyldig utgivit
åt i hans näring använda hemmavarande barn över 15 år, dock ej till
högre belopp än 500 mark för varje barn;

L.n. 2) värdeminskning å byggnader, maskiner, inventarier, och andra
med dem jämförliga föremål, som använts i skattskyldigs näring;
samt

L.n. 3) kostnad för utövning av vetenskap och konst.

§ 111.

L.u. Värdeminskning å byggnader, maskiner, inventarier och andra med
dem jämförliga föremål, som använts i den skattskyldiges näring,
skall i det avseende, § 110 mom. 2 innehållande, efter rörelsens och
föremålens beskaffenhet bestämmas till högst följande procenttal
av föremålens värde, vilka fastställas efter gängse pris;

L.n. 1) å administrations och bostadsbyggnader:

av trä - - - - -	3 %;
av sten - - - - -	1 %;

- 62 -

- L.n. 2) å fabriksbyggnader och kraftstationer:
av trä	-----	5 %;
av sten	-----	3 %;

- L.u. 3) å ekonomiebyggnader:
av trä	-----	6 %;
av sten	-----	3 %;

- L.u. 4) å maskiner och ångpannor, kraftöverföringsanläggningar, elektriska ledningar, vatten- och gasledningar ----- 8 %;

- L.u. 5) å rörlig materiel, arbetsredskap och verktyg ----- 10 %;

- L.u. 6) å fabriks- och kontorsinventarier ----- 10 %;

- L.u. 7) fartyg:
av trä	-----	12 %;
av järn	-----	6 %.

L.n. Rätt till avdrag enligt denna paragraf avser icke sådana byggnader, maskiner eller redskap, vilka användas uteslutande för jordbrukets behov.

L.n. Har skattskyldig framställt utredning därom, att han på grund av särskilda orsaker borde vara berättigad till större avdrag, än vad ovan sägs, må honom efter prövning beviljas sådant.

§ 112.

L.n. Skattskyldig är berättigad att från sin inkomst avdraga:

L.n. 1) legeavgifter för jord;

S.u. 2) ränta å gäld, dock skilt för varje inkomstkälla;

L.n. 3) förlust å skattskyldigs näringsverksamhet, som icke är att hänföra till kapitalförlust;

L.n. 4) till staten, landskapet, kommun och kyrka utgående utskylder;

L.n. 5) obligatorisk försäkringsavgift samt avgifter, som erlagts till arbetslöshetskassor;

L.u. 6) avgifter till pensions-, änke- och pupillkasamt annan dylik kassa, i vilken det på grund av ämbete eller befattning åligger honom att vara delägare;

L.n. 7) vad åt medlemmar eller delägare i andelslag eller annan dylik ömsesidig sammanslutning utbetalats såsom återbetalning på gjorda inköp eller leveranser.

§ 113.

L.u. Såsom lantbruksfastighet skall vid taxeringen anses lägenhet

eller del därav, egen eller legd, där lantushållning eller skogs-
vård bedrivs. Utövas på någon del av fastigheten annan näring, räk-
nas sådan del ej såsom lantbruksfastighet. Såsom lantbruksfastig-
het anses ej heller sådan lägenhet, som enligt sin art är bostads-
lägenhet.

§ 114.

L.n. För bestämmande av den skattbara avkastningen från till lant-
bruksfastigheter hörande odlade marker och naturliga ängar uppde-
las dessa klasser på följande sätt:

L.n. åkrar, till vilka hänföres även kärrodlingar, indelas med hän-
syn till produktionsförmåga i tre klasser efter den i havre upp-
skattade skördemängd, jorden avkastar årligen per hektar, då på
orten vanlig odlingsmetod tillämpas och skörden är medelmåttig.
Åker hänföres till

L.n. I klass, om nämndans skördemängd beräknas utgöra minst 1.300 kg;

L.n. II klass, om skörden är minst 900 kg. men under 1.300; samt

L.n. III klass, om skörden understiger 900 kg. havre.

L.u. På orter, där avkastningen av åker icke kan uppskattas i havre-
skörd, skola till grund för klassificeringen tagas sådana kvanti-
teter råg, korn eller odlad hö, som i värde motsvara förenämnda
havremängder.

L.n. Naturliga ängar indelas med hänsyn till sin produktionsförmåga
i tre klasser efter den mängd torkat hö, ängen beräknas årligen av-
kasta per hektar, då skörden är medelmåttig. Naturlig äng hänföres
till:

L.n. I klass, om nämnda skördemängd utgör minst 2.000 kg;

L.n. II klass, om skörden är minst 1.000, men under 2.000 kg; samt

L.n. III klass, om skörden understiger 1.000 kg. torkat hö.

L.n. Är jorden avlägset belägen från gården eller i betydande grad
besvärad av stenbundenhet eller andra odlings- och gödslingskost-
nader fördyrande naturaförhållanden, bör den, där densamma med hän-
syn till avkastningen skulle höra till I klass, hänföres till II
klass samt enligt avkastningen till II klass hörande jord till III
klass.

§ 115.

L.u. För bestämmande av den avkastning från skogsmark, som för kommu-

nalbeskattning skall uppskattas uppdelas skogsmarken i klasser, beroende av i vilken mån till densamma hör jord av nedannämnd beskaffenhet och med beaktande av att:

- L.u. till I klassen hänföres egentliga gran och svedjemarker samt friska och något fuktiga sänkor med bördig jord ävensom bördiga sluttningar med huvudsakligen morängrus eller lergrund;
- L.u. till II klassen hänföres sämre svedje- och egentliga svedjemarker;
- L.u. till III klassen hänföres torra ljungmoar, moar bevuxna med ljung och lav samt med dem i avseende å produktionsförmåga jämförliga stenbundna skogsmarker;
- L.n. till IV klassen hänföres vattensjuka skogsmarker, bevuxna med tvinig gran- eller lövskog, samt andra i avseende å produktionsförmåga med dem jämförliga marker; samt
- L.n. till V klassen hänföres egentliga myrar samt med avseende å produktionsförmåga med dem jämförliga bergbundna marker och hölster, vilka alstra en tvinig och gles skog.

§ 116.

- L.n. Då avsättningsmöjligheterna för avkastningen av åker och naturlig äng i närheten av stad eller annan konsumtionsort eller av annan orsak i skilda delar av kommunen äro väsentligen olika, kan kommunens område för noggrannare utredande av markens nettoavkastning efter omsättningsmöjligheterna indelas i två eller, om särskilda omständigheter det påkalla, i tre zoner.

- S.u. Då kommuns skilda delar med hänsyn till avsättnings- och transportmöjligheterna väsentligen avvika från varandra, kan kommunen med avseende å sina skogsområden indelas i högst tre zoner, beroende därpå, om i trakten finnes avsättning för alla slags trävaror från timmer till klenare brännved, eller endast för timmer, props och pappersved eller med dem jämförliga trävaruslag eller endast för timmer eller andra grövre trävaror.

§ 117.

- L.n. Vid fastställande av de grunder, enligt vilka från lantbruksfastigheter erhållna inkomster skola uppskattas äger taxeringsnämnden
- L.n. 1) besluta, om kommunens område skall utgöra en zon eller om den med hänsyn till de olika avsättningsmöjligheter för avkast-

ningen av åker och naturlig äng eller skogsmark för noggrannare utredande av markens nettoavkastning bör indelas i skilda zoner och i huru många sådana av vartdera slaget, samt bestämma, vilka delar av kommunen skola höra till varje zon;

L.n. 2) fastställa medelnettoavkastningen från åker och naturlig äng per hektar för skatteåret, skilt för varje klass, med beaktande av på orten vanliga drift- och underhållskostnader, arbetslöner samt särskilda värdeminskningar, börande detta, om kommunen är indelad i zoner, ske zonvis;

L.n. 3) bestämma, skilt för varje zon, trävarors medelpenningevärde per kubikmeter under skatteåret

L.n. 4) i enlighet med stadgandena i § 118 bestämma produktionsmedeltalen för de olika klasserna av skogsmark; samt

L.n. 5) på grund av det i punkt 3 nämnda värde och de i punkt 4 nämnda produktionsmedeltal med beaktande av i punkt 2 nämnda värdeminskningar bestämma penningvärdet av medelnettoavkastningen av skogsmark per hektar i varje klass; börande detta, om kommunen indelas i zoner, ske zonvis.

§ 118.

L.n. Skogens tillväxt beräknas efter produktionsmedeltal, vilka för de i § 115 nämnda klasserna böra bestämmas per hektar med ledning av följande årliga avkastning per hektar.

L.n. I klassen 3 kubikmeter

L.n. II " 2 "

L.n. III " 1 "

L.n. IV " 0,7 "

L.n. V " 0,3 "

§ 119.

L.u. Taxeringsnämnd, som valts för verkställande av följande års taxering, tillhör att före utgången av oktober månad fatta beslut där om, till vilka belopp nettoavkastningen per hektar av odlad mark och naturlig äng samt skogsmark skall uppskattas efter indelning, dels enligt jordens beskaffenhet och ägornas belägenhet samt dels, där det befinnes nödigt, enligt fastighetens läge med hänsyn till trafik- och konsumtionsorter.

L.u. Taxeringsnämndens beslut angående grunderna för taxeringen skall

å lämpligt ställe inom kommunen framläggas till de skattskyldigas granskning under fjorton dagar, räknat från den, då ärendet kurgjorts, på sätt om kommunala tillkännagivanden är stadgat, denna dag oräknad. Skattskyldig, som ej åtnöjes med taxeringsnämndens beslut, have rätt att däröver hos landshövdingen anföra skriftliga besvär, vilka inom tjugoen dagar från den, då beslutet till de skattskyldigas granskning framlagts, sagda dag oräknad, böra till taxeringsnämndens ordförande ingivas; dock må besvärsskriften jämväl på avsändarens risk inom den utfästa tiden till taxeringsnämndens ordförande genom förmedling av postverket i frankerat brev insändas. Ordföranden skall å besvärsskriften anteckna, när den till honom ingivits eller inkommit, samt skyndsamt densamma till landshövdingen överstyra, med biläggande av taxeringsnämndens utlåtande över besväret, ävensom utredning om tiden, då taxeringsnämndens beslut framlagts till granskning. Landshövdingen skall pröva och avgöra, huruvida besväranden skall anses hava talan i ärendet, samt utan dröjsmål avgöra besvären. I detta utslag må ändring icke sökas.

§ 120.

L.u. Efter det de grunder, enligt vilka inkomsterna från lantbruksfastigheter böra uppskattas, genom laga kraft vunnit beslut blivit fastställda, tillhör det taxeringsnämnden att enligt nämnda grunder och i stöd av de uppgifter, som erhållits av de skattskyldiga, eller av taxeringsnämnden på annan väg införskaffats, fastställa envar lantbruksfastighets nettoavkastning. Har fastighetens avkastning nedgått i följd av frost, översvämning, hagelfall eller annat dylikt, skall detta skäligen beaktas vid uppskattning av inkomst.

§ 121.

L.u. Överstiger skattskyldig persons inkomst efter i §§ 110, 111 och 112 nämnda avdrag icke 15.000 mark, må därifrån göras ytterligare följande avdrag:

S.u. Då inkomsten icke överstiger 6000 mark, minst ettusen eller högst tvåtusen mark, i enlighet med vad kommunalfullmäktige för den varje år skeende taxeringen besluta; samt

S.u. då inkomsten överstiger 6000, men icke 7000 mk 9/10 av det beslutna avdraget

S.u. " " " 7000 " " 8000 " 8/10 " " " "

S.u. " " " 8000 " " 9000 " 7/10 " " " "

- 57 -

L.u.	då inkomsten överstiger 19000 men icke 10000	6/10	av det beslutna avdraget
L.u.	" " " 10000	5/10	" " "
L.u.	" " " 11000	4/10	" " "
L.u.	" " " 12000	3/10	" " "
L.u.	" " " 13000	2/10	" " "
L.u.	" " " 14000	1/10	" " "

S.u. Från skattskyldig persons inkomst skall ytterligare avdragas, enligt vad kommunalfullmäktige för varje år besluta, minst 500 och högst 1.000 mark för varje barn med undantag likväl av det äldsta som han på grund av sin försörjningsplikt försörjt och som vid skatteårets utgång ej fyllt 15 år. För barn vilket självt har inkomst, må avdrag göras, blott för såvitt barnets inkomst understiger det av kommunalfullmäktige utsatta beloppet. Har skattskyldig persons skattebetalningsförmåga annars genom underhåll av nära anförvanter eller till följd av egen eller närstående persons sjukdom, olycksfall eller annan sådan orsak väsentligen nedsatts, må från inkomsten, om denna efter ovannämnda avdrag icke överstiger 15.000 mark, avdragas högst 5000 mark. Från avliden persons inkomst må enligt prövning avdragas högst 30.000 mark, om behållningen i boet icke överstiger sagda belopp och den avlidne efterlämnat enka, oförsörjda barn eller andra arvingar, vilka varit beroende av honom för sin försörjning.

L.u. Där hustru särskilt beskattas, må avdraget ske endast för den makes inkomst, vilken ensamt eller huvudsakligast försörjt barnen.

§ 122.

S.u. Har skattskyldig inkomst från flere än en inkomstkälla, skall från inkomsten av varje skild fastighet, rörelse, räkning eller yrke avdragas på samma inkomstkälla sig belöpande, i denna lag till avdrag tillåtna kostnader, arbetslöner, jordlegoavgifter, värdeminskning, räntor och skatter samt den därefter erhållna behållningen påföras hans inkomster. Då avdrag är beroende av inkomstens storlek, skall, om den skattskyldige har inkomst i flere kommuner, såsom inkomst anses de i de skilda kommunerna erhållna slutliga inkomsternas sammanlagda belopp.

L.u. Förlust, som uppkommit genom icke yrkesmässig avyttring av egendom, får avdragas från vinst, som erhållits genom likartad försäljning.

L.n. med tillägg av S.u. Har uppskattningen av erhållna inkomster från fastighet, näringsrörelse eller yrke utfallit så, att endast ringa eller ingen behåning uppstått, med dylik uppskattning med avseende å beskaffenheten och omfattningen av den skattskyldiges rörelse, icke anses kunna godkännas såsom grund för utgörande av kommunalskatt, tillhör det taxeringsnämnden att efter sorgfälligt övervägande av alla omständigheter, som böra tjäna till ledning vid sakens bedömande, prövningsvis bestämma det belopp, för vilket skattören skäligen skola sådan skattskyldig påföras.

§ 124.

L.n. Uppkommer bråk av skattören, bör det belopp av inkomst, som skulle gälla för mindre än ett skattöre, från inkomsten uteslutas.

IX kap.

underställning och besvär.

§ 125.

L.n. Kommunalfullmäktiges beslut skall för att vinna gällande kraft underställas landskapsnämndens prövning och fastställelse, då det samma angår försäljning, pantförskrivning eller utbyte av sådan fastegendom eller rättighet, som genom gåva eller testamente tillfallit kommunen och blivit anslaget för visst, dess gemensamma nytta avseende ändamål, ävensom avtal eller överenskommelse, som kan medföra ändring eller inskränkning i den rätt kommunen till sådan fastighet eller förmån äga.

§ 126.

L.n. Landskapsnämndens prövning skola jämväl underställas kommunalfullmäktiges beslut i de ärenden, om vilka sådant i denna lag särskilt föreskrives, samt dessutom beslut om upptagande av lån på längre återbetalningstid än fem år och fullmäktiges i § 13 p. 22 omförmälda beslut om reglementen och instruktioner, som skola iakttagas i kommunelförvaltning.

L.n. Landskapsnämndens prövning underställt beslut skall fastställas oförändrat eller ogillas. Vägrar landskapsnämnden fastställelse, uppgives skäl därtill och är det kommunalfullmäktige obetaget att över vägrad fastställelse anföra klagan i högsta förvaltningsdomstolen.

§ 127.

L.n. Den, som icke nöjes åt beslut, fattat av fullmäktige, kommunalnämnd eller prövningsnämnd eller ock i det fall, varom i § 19 stadgas, av fullmäktiges ordförande. äger rätt att däröver anföras skriftliga besvär, vilka jämte det överklagade beslutet skola av klaganden själv eller hans lagligen därtill befullmäktigade ombud till landshövdingeämbetet i landskapet ingivas inom trettio dagar; och räknas denna tid

L.n. 1) ifall beslutet blivit uppläst i den ordning § 26 innehåller, eller anslaget på sätt i § 37 mom. 3 och § 49 föreskrives, från den dag då uppläsning eller anslag ägt rum;

L.u. 2) i händelse fullmäktige eller kommunalnämnds beslut röra någon person enskilt eller annan kommun ävensom det i § 19 nämnda fall den dag, då beslutet delgivits, samma dag likväl oräknad; samt

L.n. 3) då besvären gälla prövningsnämnds beslut från dagen för dess avsäggande.

L.n. Klaganden skall tillika till besvären föga utredning därom, från vilken dag besvärstiden skall räknas.

L.n. Försummar klaganden, vad sålunda är föreskrivet, gånge förlustig sin talan om beslutet.

§ 128.

L.n. med Bliva besvären utställda till vederbörandes hörande, sände landtvenne redaktör hövdingen, så fort sig göra låter, handlingarna till fullmäktiges, tionel kommunalnämndens eller prövningsnämndens ordförande, allteftersom ändr. beslutet blivit av fullmäktige eller av den ena eller andra av S.u. nämnda myndigheter fattat, och ankommer det på ordföranden att inom av landshövdingen utsatt tid insända vederbörandes förklaring eller utlåtande till landshövdingen.

L.n. Utställes besvär över beslutet, fattat vid sammanträde av flere kommuners ombud, till vederbörandes hörande, sammankalle ordförande för sammanträde, där ej särskild styrelse tillsatts för avgivande av förklaring vederbörande ombud att å tid och ställe som av honom utsättas, avgiva den äskade förklaringen. Sådan kallelse skall ske i den ordning, som i § 32 stadgas.

L.n. Sedan landshövdingen avgjort ärendet, skall utslaget i behörig ordning tillställas besväranden mot bevis, som bör utslaget åtecknas, varjämte avskrift av utslaget, meddelat den ovannämnda ordförande

rande som vederbör, med påteckningsbevis om tiden, då besväranden erhållit utslaget, samt jämväl när avskriften avlämnats till bemäddade ordförande, och skall utslaget äderrnå utan tidsutdråkt fördragas vid kommunalfullmäktiges eller vederbörande kommunalmyndighets sammanträde samt anses då vara delgivet kommunens medlemmar eller vederbörande myndighet.

§ 129.

L.n. Anføres besvär däröver, att beslut ej tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med allmän lag eller förordning eller annorledes överskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, må landshövdingen, om han finner skäl föreligga, förbjuda verkställighet av beslutet.

L.n. Grundas besvären därpå, att någons enskilda rätt blivit genom beslutet kränkt, och godkännas besvären, gäller rättelsen till förman för den, som klagade, men stände beslutet för övrigt fast, om det icke finnes strida mot allmän lag eller förordning, då landshövdingen äger förordna angående beslutets upphävande jämväl i dess helhet.

§ 130.

L.n. I landshövdingens utslag må, där för vissa frågor annan ordning ej uttryckligen är stadgad, ändring sökas i högsta förvaltningsdomstolen innan klockan tolv på den sextionde dagen efter delfåendet, denna dag likväl oräknad; och lände därtill till efterrättelse, vad om ändringssökande i allmänhet är stadgat, dock sålunda, att besvär även må under besvärstiden inlämnas till landshövdingeämbetet för att därifrån vidare befordras.

X kap.

Om sättet för anslag av kommunala kungörelser samt om ansöknings-
tid för besättande av kommunala befattningar.

§ 131.

L.u. De kommunala befoganden och beslut, vilka skola lända till allmän efterrättelse eller bringas till allmän kännedom, böra under fjorton dagars tid hållas anslagna å kommunens anslagstavla samt minst en gång i korthet införas i sådan uti landskapet utkommande tidning, vari av landskapsmyndigheterna utfärdade allmänna föreskrifter eller beslut publiceras.

§ 132.

L.u. Ansökningstiden för besättande av kommunala tjänster och befattningar utgör trettio dagar, den dag dock oräknad, då kungörelse om den lediga befattningen första gången publiceras. Sådan kungörelse bör ingå minst två gånger i uti § 131 omnämnd tidning, andra gången minst fjorton dagar före ansökningstidens utgång.

XI kap.

Särskilda stadganden.

§ 133.

L.n. I fall någon del av kommunen är med stöd av särskilda författningar avskild i särskilt distrikt för vården av fattigvårdsärenden eller för andra allmänna angelägenheter, må dessa behandlas vid gemensamt distriktsammanträde. Vid dessa sammanträden äro röstberättigade de distriktets medlemmar, vilka enligt § 9 hava rätt att deltaga i val av kommunalfullmäktige.

§ 134.

L.n. Om två eller flere landskommuner hava gemensam kommunalförvaltning och ärende rör endast en av dessa kommuner, må i behandling av sådant ärende endast de taga del, vilka valts till fullmäktige för denna kommun.

§ 135.

L.n. Väckes fråga om kommuns avskiljande från den gemensamma kommunalförvaltningen, må beslut i ärende av kommunalfullmäktige fattas tidigast efter förloppet av ett år sedan frågan första gången av dem behandlats.

L.u. Vid beslutets fattande rösta de från varje särskild kommun valda fullmäktige skilt för sig. Utvisar omröstningens utgång, att kommunerna, vare sig alla eller någon av dem, önska utträda ur den gemensamma kommunalförvaltningen, gånge beslutet i verkställighet och må anmälan härom göras hos landskapsnämnden och landshövdingen.

L.n. Sådana kommunens gemensamma ekonomiska angelägenheter, vilka i följd av avskiljandet böra ordnas, skola handläggas vid kompromissrätt ifall enighet icke uppnås och därest någon kommun fordrar deras överlämnande till avgörande vid dylikt.

L.n. I sådan kompromissrätt skall envar av de kommuner, som vare med varandra under gemensam kommunalförvaltning förenade, utse tvenne

medlemmar och dessa gemensamt ordförande. Där enighet ej uppnås i fråga om ordförande i kompromissrätt, må häradsrätt, under vilken någon av kommunerna hör, på anhållan därom förordna.

§ 136.

L.n. Finnas utöver de funktionärer, kommunalnämnden i enlighet med § 56 i kommunens tjänst antagit, andra sådana för kommunalförvaltningen eller för kommunens gemensamma behov vara av nöden, må av kommunalfullmäktige bero att besluta, huruvida och på vad villkor sådana personer böra i kommunens tjänst anställas, och äga fullmäktige tillika i fall av behov utfärda erforderliga instruktioner för de sålunda anställda.

§ 137.

L.n. Ordförande för kommunalfullmäktige samt kommunalnämnd och av fullmäktige utsedd styrelse äga tillse, att, protokollen med därtill hörande bilagor jämte register över dem och övriga handlingar förvaras på sätt och å ställe, som av fullmäktige bestämmas, samt hålla dem tillgängliga för kommunens medlemmar ävensom vid avträ-dande av sin befattning överlämna dem åt efterträdaren.

L.n. Medlem av kommunen, som därom anhåller, vare berättigad att ut-få bestyrkt avskrift av dylika handlingar eller utdrag ur protokoll fört vid nämnda myndigheters sammanträde. I besvärsmål skall expedition utgivas skyndsamt och åtminstone inom förra hälften av den i varje fall utsatta fataljetiden.

L.n. På fullmäktige ankommer att bestämma, huruvida lösen för handling skall erläggas och till vilket belopp. Avgift må dock ej upp-bäras för handlingar, vilka utfärdas för kommunens gemensamma be-hov eller till vederbörande tjänstemän eller allmänna ombud, ej heller då kommunalfullmäktiges eller kommunalnämnds beslut skall genom utdrag ur protokollet delgivas den, det angår.

§ 138.

L.n. Viten för utevaro, vartill någon på grund av lag fälles av kom-munalfullmäktige eller ^{av} fullmäktige tillsatta nämnder, tillfalla kommunens allmänna kassa och uttagas, där godvillig betalning icke följer, på sätt om kommunala utskylder är stadgat.

L.n. Böter för överträdelse av ordningsstadgar och föreskrifter, ut-färdade på grund av denna lag utdömas av allmän domstol.

- 73 -
§ 139.

L.u. med Har innehavare av kommunalfullmäktig eller tjänst i denna
av S.u. egenskap förskingrat medel eller ådagalagt svekligt förfarande
ändrad ord- eller annan oredlighet, äga fullmäktige rätt att avhålla honom
följd. från utövande av uppdraget, och skall saken ofördröjligen över-
lämnas till domstols behandling samt detta hos landskapsnämnden
och landshövdingen anmälas.

§ 140.

L.n. Därest fullmäktiges beslut skall underställas landskapsnämnden för fastställelse, må underställningen ske först sedan tiden för besvär ansökan tilländagått.

§ 141.

L.u. Genom denna lag, som omedelbart träder i kraft, upphävas för landskapet Ålands vidkommande förordningen angående kommunalförvaltning på landet, given den 15 juni 1898, kommunallagen för landskommunerna av den 27 november 1917 samt lagen om skyldighet att avgiva inkomstdeklaration för kommunelbeskattning, given den 9 april 1919, ävensom alla de lagar och förordningar, genom vilka ovanuppräknade lagar och förordningar ändrats.

Mariehamn, den 8 juli 1927.

På Stora utskottets vägnar:

Herman Mattsson

Walter Jönberg

Till Lagutskottet.

Vid den 3 mars 1928 företagen behandling av § 108 mom. 6 punkt 1 i förslaget till kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland gjorde sig inom Stora utskottet olika meningar gällande beträffande utskottets sätt att frångå principen om en lagstadgad maximigräns för uppskattning av det egna arbetet inom lantbruket, vilken princip jämväl sedan av landstinget godkänts. Efter en vidlyftig diskussion och slutlig omröstning beslöt Stora utskottet med 7 ja-röster mot 3 nej-röster att i ärendet inbegära Lagutskottets utlåtande.

Mariehamn, den 15 november 1928.

Å Stora utskottets vägnar:

Herman Mattsson

Yrjö Frankén.